

פ ר ו ט ו ק ו ל
ישיבה ה"של"ב של הממשלה
כ"ח בתשרי תשל"ב - 17.10.71

נכחו השרים: ג. מאיר - יו"ר, י. אלמוגי, י. בורג, ח. גבתי, י. גלילי, מ. דיין (בסעיף 59), ש. הלל, ז. ורהפטיג, מ. חזני, נ. פלד, ש. פרס, מ. קול, ו. שם-טוב, י. ש. שפירא, ז. שרף.

נעדרו השרים: א. אבן (בחול"ל), י. אלון (בחול"ל), פ. ספיר.

- מ. ניר - ממלא מקום מזכיר הממשלה
- ש. דיניץ - מנהל לשכת ראש הממשלה
- י. הרצוג - המנהל הכללי, משרד ראש הממשלה
- ב. צוקרמן - משרד האוצר (בסעיף 61)
- ג. רפאל - המנהל הכללי, משרד החוץ
- ש. שביד - משרד האוצר (בסעיף 61)

- סדר היום:
- 59. סקירה מדינית
 - 60. אישור אמנת האג בדבר חוק אחיד למכר טובין בינלאומי משנת 1964
 - 61. אישור אמנה בין מדינת ישראל לבין הרפובליקה של סינגפור בדבר מניעת מסי כפל.
 - 62. הצאת חוק יישוב סכסוכי עבודה (תיקון מס. 2), תשל"ב-1971
 - 63. תקנות בדבר סדרי הבחירות למועצת הרבנות הראשית
 - 64. הסתייגות ממינוי חבר במועצת גנים לאומיים ושמורות טבע
 - 65. מכירת נשק
 - 66. נסיעות שרים

רשמו: י. מימון
ת. כפתורי

59. סקירה מדיניתראש הממשלה ג. מאיר:

אני רוצה לדווח על השטח המדיני, על המגעים בניו-יורק, בושינגטון ובמוסקבה.

מאז הישיבה הקודמת נתקיימו עוד שתי שיחות של אבן: האחת עם סיסקו ואחת עם רוג'רס. השיחה עם רוג'רס נתקיימה על פי ההסדר שהיה אחרי הפגישה הראשונה, ועם סיסקו, על פי בקשתו שהוא רוצה להפגש עם אבן לפני שאבן ייפגש עם רוג'רס. זו היתה שיחה בארבע עיניים. אם השיחה הזאת תתפרסם, פירוש הדבר שאנחנו הדלפנו אותה.

סיסקו ביקש לדבר בשני סעיפים: (א) ענין סין, (ב) יחס הממשל לישראל. ממה שאמר סיסקו וממה שאמר רוג'רס ואחרי כן מהפעילות של השגרירות האמריקאית כאן מתברר שענין ההצבעה ביחס לסין חשוב לאמריקאים במידה עליונה. אין אני רוצה להכנס לפרטים. כעבור ימים אחדים יבוא אבן. החלטנו שעם בואו נדון מחדש בענין זה. אבל רציתי רק להגיד שלמשל הבוקר קיבל משרד החוץ טלפון מזורהלן, למסור לי עוד לפני ישיבת הממשלה איך הם רואים את הדבר ושנוסף לזה שהם מעוניינים בקול שלנו. עכשיו מדובר על השאלה אם נחוצים שני-שליש לענין זה, היינו האם זוהי שאלה חשובה. סיסקו, למשל, אמר, שאם ההצעה הזאת תפול בשבעה או בשמונה קולות, איש לא ישים לב לכך, אבל ענין אחר אם זה יפול בקול אחד, ואתם תהיו הקול.

גם מהבית הלבן נתנו ביטוי שהם חושבים את זה לדבר חשוב, אבל הם מאוד היו רוצים שאנחנו נקדים ונודיע להם תחילה. פתאום אנחנו נעשינו ל"מעצמה חשובה". בענין זה אין אנו מבודדים בעולם. ישנן מדינות

רבות היושבות על הגדר ומסתכלות בישראל מה היא תעשה, ואם היא תעבור לצד ארצות הברית, גם הן תעבורנה לצדה. אומרים לנו: ישנן מדינות שיש לכם השפעה מיוחדת עליהן, תדאגו לכך שהן תצבענה אתנו. אני מודיעה לכם זאת רק כדי שתדעו על כך.

אחרי כן עברו לדבר על היחסים הביטורליים. דבר אחד הוברר לגמרי. סיסקו הביע צער על דברי מזכיר המדינה בראיון הטלוויזיה שנאמרו בהיסח הדעת, על זה שהוא הודיע כי אבן בכלל לא אמר שום דבר; ברור שזה לא היה כך. רק סיסקו מפרש את הדיבור של רוג'רס כך, שאבן לא שלל ממנו להמשיך ולטפל בעניין. זה נכון. אבל לא את זאת אמר רוג'רס בראיון בטלוויזיה.

דרך אגב, באותו השידור אמר רוג'רס עוד איזה דבר. הוא כאילו מצטט אותי והוא אומר: הנה, מה אתם רוצים? ראש הממשלה אמרה שעוד לא היה נשיא שעשה כל כך הרבה בשביל ישראל. זה פשוט אינו אמת. כך לא אמרתי אף פעם. תמיד דאגתי, גם למען הצדק והאמת, לא לפגוע לא בטרומן ולא בג'ונסון. אמרתי שמזלנו מאז ומתמיד, עוד מלפני קום המדינה, שבעם האמריקאי ובכל אדמיניסטרציה אמריקאית היה יחס אוהד בסיסי לישראל, אם כי אמנם תמיד היו חלוקי דעות. וגם בקשר לאדמיניסטרציה הזאת, לנשיא הנוכחי נכסון, נוכחתי לדעת שיש לנו ידיד בבית הלבן, שלא רק הביע אהדה אלא גם עשה מעשים. תמיד דאגתי שיהיה ברור גם ביחס לאלה שקדמו.

סיסקו עמד על כך שאין זה נכון שיש סחף ביחסים בין ארצות הברית ובין ישראל. גם רוג'רס דיבר על זה אחרי כן: אין סחף. וסיסקו אמר שארצות-הברית מבחינה מבין הפסקת אש קבועה PERMANENT שהיא חלק משלום, לבין הפסקת אש בלתי מוגבלת INDEFINITE.

כן אמר ששש ההנקודות של רוג'רס הן רק סדר היום AGENDA-ITEMS ולא עמדות. גם זה אינו בדיוק ככה.

לדבריו, התגובה בישראל היתה מופרזת, והודעת ראש הממשלה היתה COUNTER-PRODUCTIVE. היא לא מצאה חן בעיניו.

סיסקו ציין כי רוג'רס בשיחותיו עם ריאד היה תקיף והדגיש שאם מצרים רוצה לקבל סיפוק על תביעותיה בענין הגבול הסופי במסגרת ההסדר החלקי - יכולה מצרים לפרוש מכל הענין, ואז הענין אינו קיים. לדברי סיסקו, אין לרוג'רס תסביכים ערביים והוא רוצה להצליח במשא ומתן. סיסקו חזר וציין שיש להזהר מלהתגרות ברוג'רס אישית. סיסקו מסר כי בנוסף לשיחות עם ריאד בניו-יורק, קיימו האמריקאים שתי שיחות עם סאדאת בקהיר ונתחזק הרושם כי הסדר חלקי הוא אפשרי וכי ברית המועצות אינה מחבלת בכך.

שר החקלאות ושר הפיתוח ח. גבתי:

זה היה לפני ההודעה הרוסית-המצרית?

ראש הממשלה ג. מאיר:

כן.

יש פה ענין חדש, שאמנם הבוקר שמעתי על אודותיו גם בירדן, כנראה שהדבר היה ב"ניו-יורק טיימס", בכל זאת מכאן אין הענין צריך לצאת. לפני שנים-שלושה ימים קבלנו הודעה שמתהלכת שם מחשבה שכזאת. אשר להמשך, אמר סיסקו, כי ארצות הברית מתכוונת ליצור מצב של משא ומתן על ידי נוכחות סימולטנית של מצרים וישראל באיזה שהוא הקשר של משא ומתן, באיזור או בניו-יורק, והרעיון הרווח עכשיו הוא שסיסקו יהיה איש-ביניים וינהל שיחות דווקא בניו-יורק תחת כיסוי העצרת עם נציגים ישראלים ומצריים שיימצאו באותו מלון. הוא יעבור בין אחד לשני ויתכן פעם מאמץ להפגיש את הצדדים. חשוב שמי שייצג את הצדדים יהיה מוסמך, אם לא להתחייב סופית, הרי לפחות לגלגל הצעות וניסוחים באופן חפשי. צפוי שהנציג המצרי לא יהיה ריאד. סיסקו הפציר שלא תהיה דליפה מישראל על הנושא.

מי הדליף ל"ניו-יורק טיימס"? אני מתארת לי שלא אבן הוא שעשה זאת.

סיסקו חשב שרוג'רס יעלה את הנקודה הזאת. רוג'רס

לא העלה אותה.

שר הבריאות ו. שם-טוב:

הוא ביקש לעשות הבדל בין הפסקת אש קבועה לבין

הספקת אש בלתי מוגבלת?

ראש הממשלה ג. מאיר:

דיבר על INDEFINITE. פעם העלה רעיון שמה זה

INDEFINITE ל-18 לחודש.

שר החקלאות ושר הפיתוח ח. גבתי:

יש החלטה של מועצת הבטחון על הפסקת אש

INDEFINITE.

ראש הממשלה ג. מאיר:

אנחנו בכלל משתמשים בביטוי ULTIMATED. כאשר

רוג'רס היה פה במאי דיבר על ההבדל בין ULTIMATED ובין INDEFINITE. נדמה לי

שהוא גם אמר בנאום או בסי.בי.ס. ש-INDEFINITE זה WITHOUT A DEAD LINE. כך גם אמר

סיסקו כשהיה פה. עכשיו הוא אומר שהם בעד INDEFINITE. אבל הוא עצמו אמר: 18 חודש

מכסימום.

רוג'רס הדגיש החשיבות שנצביע אתם בענין השני-שליש. אבן אמר לו: אבל מה יהיו המהלכים אחרי זה? מה יהיה הדבר הסופי?

שר התיירות מ. קול:

ואם פקין תודיע שאין היא נכנסת לאו"ם יחד עם פורמוזה, מה יעשו אז האמריקאים?

ראש הממשלה ג. מאיר:

לא אוכל לענות לך כי רוג'רס לא אמר זאת לאבן.

רוג'רס מסר על שיחתו עם ריאד בה הדגיש שאין זה אפשרי לישראל להתחייב במסגרת ההסדר החלקי על דברים שיחייבו אותה בהסדר הכולל. ההסדר החלקי צריך לעמוד בפני עצמו, SHOULD STAND ON ITS OWN FEET. בהקשר זה, דרישה לפינוי מוחלט היא בלתי ריאלית ומהווה מכשול להשגת ההסדר החלקי. כך הוא דיבר עם ריאד. ורוג'רס אמר שריאד היה פחות נגטיבי ויותר מחושב אבל מה שריאד אמר בעצרת ומה ששמענו על ההודעה המשותפת עכשיו במוסקבה אין אני יודעת אם זה היה מחושב ואם זה היה פחות נגטיבי. בכל אופן, זה לא בדיוק בעד.

רוג'רס אמר שאי אפשר לדבר במונחים של הפסקת אש תמידית PERMANENT מאחר שכל ההסדר הוא זמני בטבעו. תקוות ארצות הברית היא שהפסקת האש לא תוגדר במונחים של "תמידי" ולא במונחים של תקופה קצרה או תקופה עם תאריך סיום (TERMINAL DATE). דרישת ישראל להפסקת -אש PERMANENT מהווה מכשול שלא ניתן להתגבר עליו. אבן השיב שאנו רוצים הפסקת אש ללא הגבלה בזמן.

רוג'רס אמר שקשה לו להבין מה טענותינו נגד נאומו. אבן השיב שבענין הפסקת האש הם קבעו תאריך סיום של 18 חודש. רוג'רס אמר שאין אפשרות להקים הסדר חלקי שאינו מוגבל בזמן. אבן השיב שעמדת הממשלה היא

ברורה והודגשה מחדש על ידי ראש הממשלה בהודעתה.

אבן אמר שיש שורה של נקודות חיכוך בינינו ובין ארצות הברית ושכדאי ללבן אותן. רוג'רס העיר שקיווה לעשות זאת לא בפומבי. אבן הגיב שהיה זה רוג'רס שנתן לזה פומבי בנאומו והוסיף שברגע שארצות הברית מפרסמת עמדותיה היא חותרת תחת עמדותינו במשא ומתן. אבן הזכיר את נקודות-החיכוך: בעיית ירושלים; חזרה על תכנית רוג'רס מ-1969; הפסקת אש מוגבלת; חציית כוחות. רוג'רס ניסה לטעון שלא נקט עמדה בעניין זה ואבן הבהיר שפשרה בין חצייה לאי חצייה משמעותה חצייה מסויימת והצביע על הסתף בעמדתם מאז מרס.

דרך אגב, נדמה לי ש"ניו-יורק טיימס" פירש את זה ככה: מה פירוש פשרה בעניין חצייה? צד אחד אומר לא חצייה והצד השני אומר כן חצייה, הפשרה יכולה להיות חצייה מוגבלת, אבל היא אינה יכולה להיות באמצע התעלה, באמצע הים.

אבן הדגיש את ההודעה המשותפת המצרית-סובייטית והחרפתה את עניין איזון הכוחות באזור והוסיף שמוסקבה וקהיר מתקרבות אחת לשניה ואילו ירושלים וושינגטון מתרחקות. רוג'רס השיב שעניין המטוסים UNDER REVIEW וציין שאם תיתן עכשיו ארצות הברית פנטומים לישראל, זה יחסל את אפשרות היוזמה להסדר החלקי. אבן השיב שאנו רוצים בהסדר החלקי, אבל בתנאי שהסיכונים לבטחוננו מכוסים. שאל: האם כוונתו של רוג'רס שניכנס להסדר החלקי תחת אמברגו?

רוג'רס חזר על כך שמדיניותם מדצמבר 1969 עומדת בעינה והנשיא אמר שאין אנו מצפים שתקבלו אותה, אבל זוהי מדיניותנו.

אתם זוכרים את ההתכתבות הזאת בינינו ובין ארצות הברית שאנחנו טענו שיהיה לחץ. הוא אומר שזוהי התכנית שלהם, אבל אין הם דורשים מאתנו לקבל אותה. הוא חזר עליה עכשיו באו"ם.

רוג'רס שאל אם ישראל מעוניינת שארצות הברית תמשיך לשחק תפקיד בהסדר החלקי או שתחזיר את כל העניין לארבע או ליארינג. אבן השיב שאין אנו פוחדים מהארבע או מיארינג, אך לא אמרנו שארצות הברית לא תמלא תפקיד, אולם תוך הבנה מה הן הנקודות הרגישות שלנו. רוג'רס סיכם באמרו שמאחר ושני הצדדים רוצים שארצות הברית תמשיך - הרי היא תמשיך.

אני רוצה להגיד שבתוך השיחה הזאת עם רוג'רס, הרשה לעצמו רוג'רס באיזה מקום להגיד בויכוח על הפנטומים, שצריך להבין כי "ברגע שניתן לכם פנטומים, כל העסק לא יהיה קיים". במקום אחד הוא אומר: חושדים בכך שאתם דורשים פנטומים עכשיו, מפני שאתם יודעים שזה יחסל את כל העניין.

אחרי הדבור הזה על פנטומים הלך רוג'רס ומסר את

ההודעה הבאה:

STATEMENT "SECRETARY OF STATES WILLIAM ROGERS SAID TODAY HE DEPLORED THE SOVIET IT IS PARTICULARLY THAT IT WOULD STRENGTHEN THE MILITARY MIGHT OF EGYPT. "I THINK UNFORTUNATE THAT IT COMES AT THIS TIME WHEN WE ARE HE SAID. MAKING SERIOUS EFFORTS TO ARRIVE AT AN INTERIM (MIDDLE EAST) AGREEMENT,"

HE REPLIED, "IN THE LIGHT OF THAT, WE SHALL HAVE TO CAREFULLY RECONSIDER THE ." OUR COMMITMENT, PARTICULARLY IN VIEW OF PRESIDENT NIXON'S STATEMENT THAT MILITARY BALANCE IN THE MIDDLE EAST SHOULD NOT CHANGE

פה לא ברור אם הוא עשה זאת מהתעוררות עצמית, או שקבל איזה דיבור ממקום אחר. אין אנו יודעים זאת. אבל עובדה היא, כי כאשר הוא דיבר עם אבן, היה זה כבר אחרי ההודעה הסובייטית-המצרית והוא דיבר די בחריפות ואפילו קצת בגסות בעניין דרישת הפנטומים ונדמה לי שזה היה כאשר הוא יצא.

המפכ"ל מר ג. רפאל:

שעה אחרי זה.

ראש הממשלה ג. מאיר:

ואז הוא הודיע מה שהודיע.

שר התיירות מ. קול:

קרה כבר פעם שנציג אמריקאי קיבל טלפון מהבית

הלבן באמצע נאום.

ראש הממשלה ג. מאיר:

עכשיו אני רוצה לקרוא לפניכם גם דבר טוב. 78
סינטורים הגישו הצעה לסנט ביחס למתן פנטומים לישראל. בסך הכל ישנם 102
סינטורים, הרי שלא נשארו כבר רבים שלא הלכו לזה.

שר החקלאות ושר הפיתוח ח. גבתי:

היתר הם בחופשה.

שר הבריאות ו. שם-טוב:

בכל אופן, 8 יותר מאשר בפעם הקודמת.

שר המשפטים י.ש. שפירא:

היתר לא הספיקו עדיין לחתום.

ראש הממשלה ג. מאיר:

אין זו הצעה המחייבת את הנשיא לעשות ככה. בכל אופן, אין אני יודעת את העיתוי.

המנכ"ל מר ג. רפאל:

ההצעה הזאת היתה כבר על שולחן הסנט. אבל אז לא

הצביעו עדיין.

ראש הממשלה ג. מאיר:

בעצם לא צריך היה להצביע כאשר ישנה חתימה של 78 סנטורים. זוהי כבר הצבעה. אנחנו מחפשים מה הביא את רוג'רס למסור פתאום הודעה כזו. יכול להיות שזוהי קומבינציה גם מעניין זה.

שר החקלאות ושר הפיתוח ח. גבתי:

כדי להרגיע.

ראש הממשלה ג. מאיר:

זוהי אולי קומבינציה של נסיבות אלה: ההודעה במוסקבה, 78 סינטורים דורשים מהנשיא לתת פנטומים לישראל - יכול להיות שמישו חשב למה להודיע דבר כזה אחרי הצבעה ותחת רושם של לחץ שהסינטורים דורשים, מוטב למסור הודעה כזאת עכשיו. אבל איננו יודעים אם זה ככה. הכל ניחושים.

אקרא לפניכם את לשון ההצעה שחתמו עליה 78

הסינטורים:

"CALLING FOR THE SHIPMENT OF PHANTOM F-4 AIRCRAFT TO ISRAEL IN ORDER TO MAINTAIN THE ARMS BALANCE IN THE MIDDLE EAST.

WHEREAS, THE SOVIET UNION IS CONTINUING TO SUPPLY ADDITIONAL SOPHISTICATED WEAPONS, INCLUDING ADVANCED JET AIRCRAFT, AND HAD DEPLOYED COMBAT PILOTS ,AND OTHER MILITARY PERSONNEL IN EGYPT, AND OTHER ARAB STATES.

WHEREAS, THESE ACTIONS HAVE SERIOUSLY AFFECTED THE MILITARY BALANCE IN THE MIDDLE EAST AND INCREASE THE DANGER OF WAR.

STATES . AND WHEREAS, THE AFOREMENTIONED DEVELOPMENTS HAVE ENCOURAGED CERTAIN ARAB TO RESIST PEACE NEGOTIATIONS AND TO THREATEN THE RESUMPTION OF WAR

WHEREAS, THIS CONSTITUTES A GRAVE THREAT TO PEACE IN THE MIDDLE-EAST PREJUDICIAL TO THE VITAL INTEREST OF THE UNITED STATES.

WHEREAS, THE POLICY OF THE UNITED STATES AS EXPRESSED BY THE PRESIDENT AND THE CONGRESS OF THE U.S. IS TO MAINTAIN THE ARMS BALANCE IN THIS REGION.

RESOLVED BY THE SENATE, THAT:

(1) THE UNITED STATES WITHOUT FURTHER DELAY TAKE AFFIRMATIVE ACTION OF ISRAEL'S PENDING REQUEST FOR F-4 PHANTOM AIRCRAFT AND PROVIDE SUCH SUPPORTING EQUIPMENT AND ASSISTANCE AS ARE ESSENTIAL TO MAINTAIN ISRAEL'S DETERRENT CAPABILITY.

(2) THE UNITED STATES GOVERNMENT SHOULD OPPOSE ANY ATTEMPTS AT THE UNITED-NATIONS TO ALTER THE MEANING AND EFFECT OF SECURITY COUNCIL RESOLUTION 242 OF NOVEMBER 22, 1967, AND SHOULD REAFFIRM THE IMPORTANCE OF SECURE AND DEFENSIBLE BORDERS AS VITAL ELEMENT IN A PEACE SETTLEMENT TO BE NEGOTIATED BY THE PARTIES THEMSELVES."

שר המשטרה ש. הלל:

לא רע.

שר הדתות ז. ורהפטיג:

ומה בענין ההקצבה של 85 מיליון דולר?

ראש הממשלה ג. מאיר:

זה לא ענין של הסינט. נדמה לי שעל זה החליטה ועדת החוץ של הקונגרס. אבל גם זה אינו מחייב את הנשיא לתת את הסכום. הם קיצצו קיצוץ די ניכר את כל הסכום לעזרת חוץ, ובכל זאת החליטו על 85 מיליון דולר לישראל. מה ייצא מזה, אין אנו יודעים. אנחנו בקשנו סכום של 200 מיליון דולר.

שר הדתות ז. ורהפטיג:

זה נוסף לסכום של 300 מיליון דולר?

ראש הממשלה ג. מאיר:

הסכום של 300 מיליון דולר הוא הלוואה. בשנה שעברה קבלנו הלוואה בסכום של 300 מיליון דולר ומענק בסכום של 200 מיליון דולר - זהו מענק שנותנים למדינות שיש להן עומס בטחוני. גם הפעם דרשנו מענק של 200 מיליון דולר. לא קבלנו תשובה לא לחיוב ולא לשלילה. הלך הקונגרס ועשה קיצוץ גדול בהוצאה לעזרת חוץ, אולם לאחר שדרשו קיצוץ גדול בעזרת חוץ הצביעו בעד מתן 85 מיליון דולר לישראל.

הצעת הסינטורים בענין הפנטומים הועברה עכשיו לוועדת הכוחות המזוינים 'ARMS SERVICES' COMMITTEE. אחרי הודעת רוג'רס היתה מסיבת עיתונאים של מחלקת המדינה. הופיע שם לא מקלוסקי אלא עוזרו. העתונאים ירדו לחייו: אם כן, פירוש הדבר שהיתה פגיעה במאזן הכוחות? או שלא היתה פגיעה כזאת? הוא התחמק מלענות על כך. אולי עשרים פעם שאלו אותו שאלה זו בצורות שונות: האם עכשיו יתוקן מאזן הכוחות? ואם עכשיו יתוקן מאזן הכוחות, האם זה סימן שהיתה פגיעה במאזן הכוחות ומה פירוש הדבר? הוא ניסה שלא להסתבך בשום פנים ואופן. ממש "רחמנות" עליו.

עכשיו אני באה לפגישה במוסקבה. אין כמעט בעיה בינלאומית ששני הצדדים לא הסכימו עליה ולא הודיעו על הסכמתם. הנה, מדברים הם על שבע נקודות בענין ויטנאם. אין אני יודעת מה זאת. אין אני יודעת אם סאדאת יודע מה זאת ולמה הוא מסכים. הוא הסכים עם ברית המועצות בענין קוריאה וויטנאם, אנגולה, פורטוגל, ועידת אירופה וכו' וכו'. אין דבר שלא התיעצו בו עם סאדאת ושניהם הגיעו למסקנה שכך וכך זה צריך להיות.

שר התיירות מ. קול:

שר המסכים.

ראש הממשלה ג. מאיר:

יש פה כמה דברים משונים בתרגום, אבל המקור הוא רדיו מוסקבה בערבית וכך נאמר שם: "הדיונים והשיחות התנהלו באווירה גדושה בהבנה הדדית מלאה וידידות. דבר אשר מאפיין תמיד את המפגשים של מנהיגי ברית-המועצות וסאדאת. ברוח של ידידות וחביבה נדונו שאלות שיתוף הפעולה בין שתי המדינות בתחומים: המדיני, הכלכלי, התרבותי, הצבאי והטכני."

הוחלפו דעות בשאלות הבטחון במזרח התיכון וכן בשאלות הבינלאומיות החיוניות האחרות הנוגעות לשתי המדינות. שני הצדדים הביעו את שביעות רצונם מהתפתחות קשרי הידידות ושיתוף הפעולה ההדוקים בין שתי המדינות בכל התחומים. כן הכריזו על החלטתם הנחושה להדק קשרים אלו ולהרחיבם בעתיד."

ואלה דברי ההסכם:

"שני הצדדים הדגישו את המאמצים ההדדיים לניצול האפשרויות הרחבות הקיימות עתה לשם פיתוח והידוק הידידות הסובייטית-מצרית גם בעתיד ושיתוף הפעולה המבוסס על התועלת ההדדית ועל המטרות המשותפות של המאבק באימפריאליזם למען החרות, העצמאות והקידמה החברתית של העמים."

שני הצדדים הסכימו במהלך הדיונים על הצעדים המכוונים למימוש המטרות הנ"ל. סאדאת אמר, שההנהגה המצרית מקדישה תשומת לב רבה לפיתוח הידידות הסובייטית-מצרית ושיתוף הפעולה עם ברית המועצות בכל התחומים ורואה בכך גורם בעל חשיבות עליונה לחיזוק עמדת המצרים במאבק נגד האימפריאליזם והציונות, למען פיתוח המדינה בדרך הקידמה החברתית. שני הצדדים הדגישו במהלך

הדיונים את תמימות הדעים בענין הערכת המצב המתוח הנוכחי במזרח-התיכון.

שני הצדדים ציינו מחדש כי הסיבה העיקרית למצב המסוכן הנמשך באזור היא מדיניות הכיבוש הישראלית הזוכה לתמיכה אמריקנית מלאה.

שני הצדדים הודיעו, כי ישראל מתעלמת בכוונה ממגילת האו"ם, מהחלטות מועצת הבטחון והעצרת הכללית של האו"ם ומכללי החוק הבינלאומי וכן מתגרה בדעת הקהל העולמית ומהווה סכנה לשלום העולמי, ממשיכה בטקטיקה של השתהות ומערימה מכשולים על דרך הסדר השלום בכך שהיא גורמת להשתהות המשבר במזרח התיכון".

השר י. גלילי:

הגדרות כאלה שכיחות בהודעות הסובייטיות?

המנכ"ל ד"ר י. הרצוג:

כן, אבל לא על "השלום העולמי".

ראש הממשלה ג. מאיר:

ממשלת ישראל נשענת על הסיוע הכספי והצבאי האמריקני הרחב. הצד הסובייטי ציין בסיפוק, כי עמדת מצרים הקונסטרוקטיבית ביחס להשגת הסדר של שלום לבעית המזרח התיכון ומאמציה הברורים להגיע לידי הסכם, באמצעות גונאר יארינג, בענין ההסדר הצורך על בסיס ביצוע כל סעיפי החלטת מועצת הבטחון מ-22 בנובמבר 1967 ונסיגת ישראל לקו 1967 - זוכים לתמיכת כל המדינות והעמים שוחרי השלום."

פה יש פעמים אחדות קומפלימנטים על עמדת מצרים להגיע לשלום על ידי זה ועל ידי זה. ההדגשה הזאת פעמים רבות אולי יש בזה סימן או רמז שתמשיך בדרך המדינית.

שר הדתות ז. ורהפטיג:

לפי קו 1967.

ראש הממשלה ג. מאיר:

זה בכל אופן חידוש, זוהי התקדמות, אין זה 1947.

"...שני הצדדים הצביעו על כך שעמדת מצרים האיתנה ביחס להתגרירות האימפריאליזם והציונות והחלטתה הנחושה להגיע לידי פינוי ישראל מכל האדמות הערביות שנכבשו לאחר ה-5 ביוני 1967 - מהווים מכשול טוב על דרך הגשמת התוכניות המכוונות נגד האינטרסים החוקיים של הערבים..."

סאדאת הביע בשם ממשלת מצרים ועמה את תודתו הכנה לברית המועצות על הסיוע הרב והתמיכה המתמדת שהיא מגישה למצרים ואשר מהווה משענת בטוחה במאבקה נגד ישראל והכוחות האימפריאליסטיים התומכים בה.

הצד הסובייטי הדגיש, כי ברית המועצות תגיש גם בעתיד סיוע מקיף ותמיכה למצרים ולמדינות ערב האחרות במאבקן הצודק נגד התוקפנות הציונית האימפריאליסטית.

שני הצדדים הביעו את בטחונם העמוק, כי השלום הצודק והיציב במזרח התיכון הוא בר-הגשמה על בסיס ביצוע כל סעיפי החלטת מועצת הבטחון מ-22 בנובמבר 1967: פינוי כל האדמות הערביות שנכבשו בשנת 1967 - בהתאם לעקרונות אי חוקיות ההשתלטות על אדמות בדרך של מלחמה (וכן על בסיס) הבטחת

הזכויות והאינטרסים החוקיים של כל מדינות אזור זה לרבות העם הערבי הפלסטיני.

שני הצדדים לקחו לתשומת ליבם את המצב החמור שנוצר במזרח התיכון כתוצאה ממדיניותה התקופנית של ישראל. שני הצדדים החליפו דעות בקשר לנקיטת צעדים משותפים במאבק למען חיסול תוצאות התקופנות הישראלית והבטחת השכנת הלשום הצודק והבטחון באזור זה. במיוחד התקיים תיאום הצעדים המכוונים להגברת יכולתה הצבאית של מצרים.

תשימו לב ששר הבטחון המצרי נשאר במוסקבה גם לאחר שסאדאת נסע משם.

"המנהיגים הסובייטיים מסרו לסאדאת על הצלחות העם הסובייטי בענין מימוש ההחלטות ההיסטוריות של הועידה ה-24 של המפלגה הקומוניסטית הסובייטית." (סאדאת וודאי "יודע" מה הן.)

"סאדאת מסר למנהיגים הסובייטים על המאמצים של ממשלתו ושל העם המצרי, שמטרתם בנין חיים חדשים המבוססים על העקרונות של חידוש החברה הסוציאליסטית.

סאדאת הצביע על כך שמצרים עושה מאמצים להשתמש בידע הטכני שבידי ברית המועצות ובידי מדינות סוציאליסטיות אחרות, וזאת מתוך הישענות על עזרתן ותמיכתן לשם השגת מטרה זו."

"מטרה זו", זאת אומרת החברה הסוציאליסטית.

המנכ"ל מר ג. רפאל:

ההאזנות האלה וההקלטה!

ראש הממשלה ג. מאיר:

"הצד הסובייטי הרים על נס את החלטתו הנחושה של העם המצרי וההנהגה המצרית שהובעה על ידי סאדאת ללכת בדרך שהתווה נאצר - דרך המאבק נגד האימפריאליזם למען העצמאות הלאומית והקידמה החברתית.

עדות לכך מהווה אמנת הפעילות הלאומית, שהודגשה על ידי הועידה הלאומית של אס"ע במצרים. אמנה זו קבעה מהן המשימות העיקריות הניצבות בפני מצרים - ממשלתה ועמה בשלב הנוכחי של המהפכה הלאומית הדמוקרטית.

שני הצדדים החליפו ביניהם דעות על המצב בעולם הערבי והביעו את בטחונם שהמאמצים המאוחדים של כל מדינות ערב ועמיהן לרתימת משאביהן במאבק נגד הכוחות האימפריאליסטיים התוקפנים וסוכניהם, מאמצים אלה הינם עתה בעלי חשיבות גדולה וזאת לחיזוק מאבקן המשותף נגד האימפריאליזם והציונות למען השחרור הלאומי והסוציאלי.

סאדאת הרים על נס רבות את הסיוע הרב שמגישה ברית-המועצות והמדינות הסוציאליסטיות האחרות לעמים ולמדינות הערביות. כן הביע תקוותו כי יסודות הידידות ושיתוף הפעולה בין מדינות ערב לבין ברית-המועצות יתחזקו למען הגשמת תקוות עמי ערב לשחרור ולמען האינטרסים הלאומיים שלהם ולמען חיזוק עמדותיהם נגד האימפריאליזם. בענין זה הצביעו על כך שהנסיונות להפיץ איבה לקומוניזם ולברית המועצות מטרתם אינה אלא לגרום לפילוג בשורות הלוחמים המהפכניים הערביים וכי נסיונות אלה מטרתם גם לערער את הסולידריות ושיתוף הפעולה בין העמים הערביים לבין ידידיהם האמיתיים - מדינות הגוש הסוציאליסטי.

אי לכך, מגנים שני הצדדים את האיבה לקומוניזם ולברית המועצות כדבר המזיק לשאיפות העמים שוחרי החופש והאינטרסים הלאומיים שלהם ואינו מביא תועלת אלא לאינטרסים של הכוחות האימפריאליסטים הבינלאומיים.

סאדאת מסר למנהיגים הסובייטים על הקמת פדרצית הרפובליקות הערביות. סאדאת הדגיש שמטרתה העיקרית של הפדרציה היא לאחד את מאמצי הפדרציה במאבק נגד האימפריאליזם והציונות ונגד הנוכחות האימפריאליסטית באזור זה וכן כדי להתגבר על הנחשלות המדינית, הכלכלית והחברתית.

מנהיגי ברית המועצות הצביעו על הצורך לחזק את אחדות הערבים במאבק נגד האויב המשותף - האימפריאליזם והציונות".

שר המשפטים י.ש. שפירא:

הציונות זה אויב של ברית המועצות.

שר התיירות מ. קול:

זה כבוד לציונות.

שר המשפטים י.ש. שפירא:

איזה כבוד?

ראש הממשלה ג. מאיר:

"מנהיגי ברית המועצות הצביעו על הצורך לחזק את אחדות הערבים במאבק נגד האויב המשותף - האימפריאליזם והציונות. הם הביעו תקוותם שהפדרציה תגשים את שאיפות עמי ערב ותיהפך לנקודת משען למען אחדות השורה

של כל הכוחות הפרוגרסיביים בעולם הערבי וכי תסייע לאיחוד שורות הערבים ולליכודם במאבק נגד האימפריאליזם."

שר החקלאות ושר הפיתוח ח. גבתי:

הפעם בלי הציונות?

ראש הממשלה ג. מאיר:

שני הצדדים החליפו דעות בבעיות הבינלאומיות החשובות ביותר ובפרט בבעיות השלום והבטחון העולמי. שני הצדדים הצביעו על תמימות הדעים בבעיות אלה. בענין זה הצביעו על חשיבות מאבקם של שוחרי השלום למען חיזוק הבטחון הבינלאומי ופירוק נשק ועל חשיבות עריכת הועידה האירופית הכללית לבעיות בטחון ולשיתוף פעולה אירופי. כן הצביעו על חשיבות העלאת קרנו של האו"ם כאמצעי לשמירה על השלום העולמי."

איך הספיקו לדון על כל זה תוך 45 שעות שהיה שם

סאדאת?

"הצד המצרי הביע תמיכתו בהצעתה של ברית המועצות לערוך ועידה עולמית לפירוק נשק וכן את ועידת חמש המדינות הגרעיניות לבעיות פירוק הנשק הגרעיני. מתוך הדגשת החשיבות הנודעת לביצוע הסכם הארבע בענין ברלין המערבית לשמירה על השלום באירופה, סבורים שני הצדדים שאישורם בהקדם של שני ההסכמים שנחתמו בין ברית המועצות לבין גרמניה המערבית ובין פולין לבין גרמניה המערבית יסייע להגברת טיהור האוירה בקרב מנהיגי אירופה - דבר העולה בקנה אחד עם האינטרס לשלום בעולם.

שני הצדדים הביעו דאגה על המצב בדרום מזרח אסיה. מצב זה נוצר עקב ההתערבות האמריקאית בענייני עמי הודו-סין והתוקפנות של ארצות הברית נגד עמי וייטנאם, לאוס וקמבודיה. שני הצדדים דורשים את פינוי הכוחות המזוינים של ארצות הברית ובני בריתה - פינוי מהיר וללא תנאי מהודו-סין.

שני הצדדים מביעים את מלוא התמיכה בהצעות בנות 7 הנקודות של ממשלת המהפכה הזמנית של וייטנאם הדרומית, שהנן הבסיס הראשי להשגת ההסדר באותו אזור.

שר התיירות מ. קול:

"ממשלת המהפכה הזמנית של וייטנאם הדרומית" זה

הויטקונג.

ראש הממשלה ג. מאיר:

שם-טוב, אולי אתה יודע מה הן שבע הנקודות?

שר הבריאות ו. שם-טוב:

אינני יודע.

ראש הממשלה ג. מאיר:

שני הצדדים מגנים בתוקף את ההתגרריות האימפריאליסטיות הרצופות של רפובליקת קוריאה הדמוקרטית העממית ומכריזים על תמיכתם המלאה בתכנית בת 8 הנקודות של ממשלתה המכוונת לאיחוד המולדת בדרך של שלום.

מנהיגי ברית המועצות ומצרים דנו בצורה מקיפה בבעיות תנועת השחרור הלאומי והדגישו את החלטתם הנחושה להאבק למען חיסול הקולוניאליזם והניאוקולוניאליזם - חיסול מוחלט וסופי וללא היסוס. הם הכריזו גם על החלטתם הנחושה להאבק לביצוע הכרזת האו"ם בדבר הענקת עצמאות למדינות ולעמים המדוכאים. שני הצדדים הביעו דאגה חמורה לנוכח פעולות החבלה שמבצעות המדינות האימפריאליסטיות נגד המדינות והעמים האפריקניים הנלחמים לחרותם ולעצמאותם המוחלטת. שני הצדדים מגנים בתוקף את מדיניות האפליה הגזענית שנוקטת רפובליקת דרום אפריקה ורודזיה וקוראים לכל המדינות החברות באו"ם לנקוט צעדים יעילים לביצוע החלטות האו"ם המכוונות להבטחת עצמאות זאמביה ולשחרור עמי אנגולה, מוזמביק וגיניאה. שני הצדדים העלו על נס את חשיבות ארגון אחדות אפריקה בשאלת ליכוד המדינות העצמאיות ביבשת אפריקה ושחרור אפריקה באופן מלא מיד האימפריאליזם.

שני הצדדים משוכנעים, כי הדיונים והשיחות אשר נערכו במוסקבה במהלך ביקור סאדאת היו שלב חשוב חדש בשאלת הרחבת והעמקת הקשרים הידידותיים הקיימים בין ברית המועצות ומצרים ובין המפלגה הקומוניסטית ואס"ע.

קשרים אלה, העולים בקנה אחד עם האינטרסים של עמי שתי הארצות, ונובעים מאחדות המטרה והמאבק נגד האימפריאליזם ולמען השלום והקידמה החברתית - קשרים אלו מבוססים על יסוד איתן של התחייבות המושתת על האמון ההדדי ועל הכבוד ההדדי..."

שר התיירות מ. קול:

אתמול היתה הודעה של סאדאת שרוג'רס ביקש ממנו הארכת הזמן והוא לא הסכים. האם יש על זה אישור מושינגטון?

ראש הממשלה ג. מאיר :

לנו - לא.

קבלנו כאן הערכת ההודעה המשותפת

המצרית-סובייטית:

1. בהודעה המשותפת לא הוזכרה שנת 1971 כשנת הכרעה ולפיכך מתקבל הרושם שהסובייטים לא אימצו את העמדה המצרית בנדון, וזה בניגוד להודעות המצריות מקהיר (13.10) שמסרו כאילו ברית המועצות הסכימה במהלך הדיונים להיות שותפת לאולטימטום המצרי להכריע עד סוף השנה. בהקשר לזאת יצויין שרדיו קהיר (13.10) פירש דברי סאדאת בסעודה במוסקבה (12.10) על "הכח והכח בלבד" כאילו התכוון שהכוח לבדוק הוא הדרך להפעיל לחץ על ישראל ולעמוד בפני כל תוקפנות הצפויה מצידה.

2. מההודעה משתמע שהסובייטים ממשיכים לצוד בפתרון מדיני המבוסס על ביצוע כל סעיפי החלטת מועצת הבטחון לפי הפירוש המצרי להשגת הסדר של שלום. יתכן ויש כאן רמז להסכמה סובייטית מצרית ללחץ מרוכז בעצרת להביא לחידוש שליחות יארינג כדרך הטובה ביותר בשלב זה להתקדמות.

3. יישום סעיף 8 (הצבאי) של חוזה הידידות ושיתוף הפעולה בא לידי ביטוי במשפט קצר בלבד על "תאום הצעדים המכוונים להגברת יכולתה הצבאית של מצרים". יתכן שמרומז על היענות סובייטית, חלקית לפחות, לדרישות המצריות לזירוז אספקת הרכש השוטף, קבלת סוגי נשק חדישים בעיקר התקפתיים, ואימוץ תכניות אימון והשתלמות לנשק מתוחכם יותר בשטח האוירה וההגנה האנטי-אווירית.

4. משפט מפתח אחר מדבר על ה"חלפת דעות בקשר לנקיטת צעדים משותפים במאבק למען חיסול תוצאות התוקפנות הישראלית והבטחת השכנת שלום צודק ובטחון באזור": הסובייטים יוכלו לפרש "החלפת דעות" לא בכרח כקבלת הדעה המצרית ביחס להחלטה

לפתוח בצעדי מלחמה. המצרים יכולו לנצלו כרמז שהסובייטים הסכימו לצעדים משותפים במישור הצבאי.

5. סאדאת נאלץ לחתום על גינוי חריף משותף לאיבה לקומוניזם ולברית המועצות שעוקצו מכוון בעיקר נגד סודאן אך בעקיפין גם נגד לוב. הצהרה מעין זו עלולה להביא לחלוקי דעות בין נומיירי לסאדאת ולהרחיק מועד הצטרפותה של סודאן לפדרציה ובזאת מעונינים בעיקר הסובייטים. יתכן גם שיבוש מסויים ביחסי לוב-מצרים. בהודעה הביעו הסובייטים התקוה שהפדרציה תאחד את כל "הכוחות הפרוגרסיביים" בעולם הערבי.

6. הסובייטים דאגו גם להבליט מהות ותפקיד החוזה הקושר את מצרים לברית המועצות לתקופה ארוכה. מעניינת הפיסקה ש"שני הצדדים מצביעים על חשיבות עריכת מגעים והתייעצויות סדירים בהתאם לחוזה ורואים בהם גורם חשוב בשאלת כינון שלום יציב וצודק במזרח-התיכון."

7. בהודעה אין זכר להסכם הביניים לפתיחת התעלה אך מציינים התמיכה הסובייטית בעמדה המצרית בקשר להסדר מדיני, ובעקיפין ניתן להבין שברית המועצות לא תתנגד להסכם מעין זה אם יהווה חלק מביצוע החלטת מועצת הבטחון ואם יתבצע לאחר השלב ההתחלתי בחסות יארינג.

מענין שבמקומות אחדים וגם הייכל בגרמניה מסבירים עכשיו שלא הבינו את סאדאת, שהוא לא אמר שעד סוף שנת 1971 מוכרחה להיות מלחמה, אלא שהוא אמר שעד סוף שנת 1971 צריכים להחליט.

שר החקלאות ושר הפיתוח ח. גבתי:

שמאריכים את השנה ב-12 חודש.

ראש הממשלה ג. מאיר:

על ביקורו של הייכל בגרמניה קיבלנו את המברק הבא: "ברשת הטלוויזיה השניה ראיין לבנטל את הייכל. הופעת הייכל היתה מוצלחת מבחינה הסברתית ערבית. השיב לשאלות נוקבות בנחת וללא התרגשות. כאשר נתבקש להתייחס להצהרת סאדאת, שעוד השנה יופעל כוח אם לא תחול התקדמות לשלום, פירש שכוונת סאדאת היתה שממשלת מצרים תצטרך השנה לקבל ההחלטה כיצד לפעול בכיוון זה או זה, אך אין פירוש הדבר שעוד השנה אמנם תפעל. לבנטל ניסה לאחר הראיון לטשטש רושמו ולערער אמינותו אך בהצלחה מוגבלת."

הופיע דין וחשבון של הועדה המיוחדת על המצב בשטחים. הדין וחשבון מלא שקרים והשמצות.

שר הפנים י. בורג:

באיזו צורה נגיב?

שר הסעד מ. חזני:

הגיבוננו באו"ם.

ראש הממשלה ג. מאיר:

נתקבלו היום מברקים מאבן ומרבין האומרים שאת הודעתו של רוג'רס בענין הפנטומים אין לראותה עדיין כפנטומים. בכל אופן, אין רוג'רס מחליט בענין זה. לא ידוע אם הוא קיבל רמז מהבית הלבן או לא קיבל. בכל אופן, אין הם עדיין אצלנו ואין אפילו הבטחה מתי יגיעו.

שר הבריאות ו. שם-טוב:

בתשובה לשאלתו של רוג'רס הודיע שר החוץ אבן שאנחנו מעוניינים בהמשך הטיפול האמריקאי. אבל ההצעה הקונקרטית של סיסקו, שבעצם הוא יקבל צורה של איזה שליח מיוחד שינוע בין המזרח התיכון ובין ניו-יורק ושכאמצעותו יקויים המגע - איני יודע אם ניתנה לכך תשובה קונקרטית.

ראש הממשלה ג. מאיר:

לא ניתנה תשובה קונקרטית. שמענו שעלולה להיות שאלה כזו. יעצנו לאבן לא לתת תשובה במקום, לא "לא" ולא "כן". חשבנו שרוג'רס יעלה את הלנוקדה הזאת. אבל מצדנו לא ניתנה תשובה. נצטרך לחשוב על זה הרבה.

השר י. גלילי:

האם רוג'רס העלה את הנקודה הזאת?

ראש הממשלה ג. מאיר:

רוג'רס לא העלה את הנקודה הזאת, רק סיסקו.

המנכ"ל מר ג. רפאל:

אבן סבור שרוג'רס לא העלה את הנקודה הזאת כי לא

קיבל תשובה ממצרים.

ראש הממשלה ג. מאיר :

הידיעות שמגיעות אלינו אומרות שיש להם הצעה זאת. הם יחכו קודם מה תגיד מצרים. סיסקו כנראה לא יכול היה להתאפק והעלה בכל זאת הנקודה. אין כל נוסחאות ברורות. יש כל מיני נוסחאות בענין זה איך הם רוצים לעשות זאת. נצטרך לחשוב על זה הרבה.

שר התיירות מ. קול :

הנוסחה של סאדאת היא שאין נותנים ארכה לארצות

הברית.

ראש הממשלה ג. מאיר :

איני יכולה להגיד לך שום דבר בענין זה. אבל כאשר אבן יבוא, נשמע. אם יקבלו תשובה חיובית ממצרים, יפנו עוד פעם אלינו. אם לא יקבלו תשובה חיובית ממצרים, לא יפנו עוד פעם אלינו. אצלם תלוי הדבר בכך מה תגיד מצרים.

שר הפנים י. בורג :

דעתי היא ברורה, שאנחנו צריכים בענין סין להצביע עם ארצות הברית. הדיון מתחיל מחר, ב-18 לחודש, והוא צריך להגמר ב-26 בחודש. מקובל שמגלים עמדה מסוימת כבר בתוך כדי הויכוח ופרטנרים, ואפילו הם מדברים בשני קולות כמו רוג'רס לכאן וסיסקו חצי לכאן רוצים לדעת מה תהיה עמדתנו, והם רוצים לדעת מה תהיה עמדתנו, והם לא יוכלו לדעת זאת עד הרגע האחרון. השאלה שלי היא טכנית: האם בדעת ראש הממשלה לקיים ישיבה בנושא זה עוד באמצע השבוע על מנת שהנציגים שלנו יוכלו עוד להודיע לארצות הברית ולכוון את הצדדים וגם העניינים בויכוח? ישנם צעדים פרלמנטריים בעניינים האלה. אני מחשיב

שארצות הברית תדע בעוד מועד מה נעשה.

ראש הממשלה ג. מאיר:

גם אמריקה רוצה לדעת.

* * *

שר הדתות ז. ורהפטיג:

אני רוצה לשאול שאלה צדדית: האם ידוע לנו מה משמעותה של הודעת איש משרד החוץ הצרפתי או איש משרד הבטחון שהאמברגו הוסר עוד בהתחלה השנה? מה באה פתאום הודעה כזאת לומר? האם יש לזה יסוד? האם זה מבשר משהו?

שנית: האם יש לנו כבר הודעות על הפירוש האמריקאי לענין קרמל-סאדאט מחוץ לזה שרוג'רוס הודיע שצריך לבדוק עוד הפעם את ענין מאזן הכוחות?

שלישית: היום ישנה הודעת בורגיבה שהערבים צריכים להכות על חטא על שלא רצו לעשות שלום. איך אפשר לשלב את זה במערך ההסברתי שלנו? חשוב להדגיש את זה שישנה חרטה מצד מנהיגים ערביים.

ראש הממשלה ג. מאיר:

אני מציעה לא להזדרז בענין זה. בורגיבה כבר הודיע פעם משהו וכל הארץ צהלה, ממש צריך היה לרשום אותו בספר הזהב. חיש מהר התברר למה הוא התכוון. חכה.

שר המשפטים י.ש. שפירא:

לחכות להודעות בורגיבה זה מסוכן.

שר הדתות ז. ורהפטיג:

האם יש לנו הנאום של סאדאת אחרי שובו ממוסקבה מחוץ לקטעים שנתפרסמו בעתונות?

שר התיירות מ. קול:

בשעתו נתנו האמריקאים הבטחה לנאצר, לא לספק לנו פנטומים. זה היה כאשר נאצר קיבל את יוזמת-השלום האמריקאית. מתעורר אצלי חשד שהעקשנות האמריקאית עכשיו בענין הפנטומים והאמירה הזאת שמתן פנטומים לישראל יכול לחבל בסיכויי ההסדר החלקי - שאולי בכל זאת ניתנה איזו הבטחה גם עכשיו. נדמה לי שהם הכחישו זאת. אבל דיבור כזה החוזר בעקשנות כזאת מעורר חשד. האם נבדק הדבר?

השר לקליטת העליה נ. פלד:

רציתי לעורר תשומת לב למשלחת של הנשיאים האפריקניים. קודם כל רציתי לשאול: מה ידוע לנו בענין זה? בעתונות פורסם ששליח מיוחד של סאדאת, שר מצרי, נסע להפגש עם כל הנשיאים. האם ידוע לנו מה התפתחות הענין? וכן רציתי לשאול: מה הפעילות שלנו בנושא זה? האם נקיים דיון לקראת ביקורה של המשלחת?

שר הבריאות ו. שם-טוב:

נדמה לי שאמרת בדברריך שצפוי דיווח מיוחד של שר החוץ. האם בקשר להצבעת שני שלישי בענין סין יהיה דיון של הממשלה לאחר שנקבל הערכה מחודשת של הנושא כולו?

ראש הממשלה ג. מאיר:

יש הרבה פרטים בענין זה, אבל איני חושבת שאנחנו צריכים להכנס עכשיו לענין זה. אבן יחזור ונקיים דיון. לא נקיים דיון בלעדיו.

שר הבריאות ו. שם-טוב:

אם הוא יבוא, זה בסדר.

ראש הממשלה ג. מאיר:

הוא חוזר לארץ ביום שלישי. יכול להיות שיהיה צורך השבוע גם בישיבה בענין חוק יחסי העבודה.

שר העבודה י. אלמוגי:

אנחנו מוכנים עם הצעת החוק כבר היום.

השר לקליטת העליה נ. פלד:

אבל לא הספקנו עדיין לקרוא אותה.

שר העבודה י. אלמוגי:

זה היה כבר בכל העתונים. זה חוק המאכזב את כל המקווים לסכסוכים בעבודה.

ראש הממשלה ג. מאיר:

כדי לא לקיים שתי ישיבות, אתכנן את הישיבה הקרובה כך, שגם אם היא תהיה ארוכה, היא תהיה מוקדשת לשני נושאים: (א) ענין חוק יישוב סכסוכי עבודה, (ב) דין וחשבון של אבא אבן. את הדיון נקיים או באותה ישיבה או ביום ראשון הבא. אם אבן יבוא ביום שלישי, תתקיים ישיבת הממשלה ביום רביעי.

אשר לשאלת השר בורג, ברור שהאמריקאים רוצים לדעת את עמדתנו בדבר ההצבעה בענין סין. הם בקשו שנודיע להם ימים אחדים קודם ההצבעה. אבל הם ידעו שאבן יבוא הנה ויהיה כאן דיון.

בענין צרפת לא צריך להיות פומבי לדבר, אבל אין זה סוד שיש דברים שאנחנו מקבלים מהם, חלקי חלוף ועוד. מדוע הם הודיעו זאת עכשיו, איני יודעת. זוהי בכלל הודעה מוזרה מאוד.

שר התחבורה ושר התקשורת ש. פרס:

החברה היצרנית המספקת את החלקים הודיעה על כך.

שר הדתות ז. ורהפטיג:

איש משרד הבטחון.

ראש הממשלה ג. מאיר:

איש משרד החוץ והוא הודיע שחברה זו וזו מספקת. אשר לתגובה הרשמית של ארצות הברית על מה שהיה במוסקבה, לא ראיתי דבר מחוץ למה שאמר דובר מחלקת המדינה שזה רציני ומה שאמר רוג'רס מיד.

השר לקליטת העליה נ. פלד:

DEPLORABLE.

ראש הממשלה ג. מאיר:

הלכסיקון שבדרך כלל הם משתמשים בהן נגדנו. DEPLORABLE, REGRETTABLE כל המלים היפות מתוך

המנכ"ל מר ג. רפאל:

אנשי מחלקת המדינה אומרים שיש להשתדל להצביע על הניגודים שבין סאדאט ובין מוסקבה; אנשי מחקר הביון מדגישים את הצד המעשי בהודעה בנושא אספקת הנשק; אנשי הבית הלבן מתרעמים שההודעה הזאת באה בניגוד למה שגרומיקו הבטיח לנשיא, לא לנקוט עכשיו באיזו מדיניות שיכולה להפריע למאמצייה של ארצות הברית לגבי ההסדר החלקי.

שר המשטרה ש. הלל:

גם בטלוויזיה אצלנו דאגו לתת הסבר מפורט עד כמה העמיקו הניגודים בין מוסקבה לבין מצרים. כנראה דאגו לספק לצבור חומר לכבוד שבת. זה מפתיע מאוד.

ראש הממשלה ג. מאיר:

אשר לשאלה אם ארצות הברית נתנה הבטחה למצרים בענין הפנטומים. וודאי אין זה יפה בכלל לחשוד באנשים. אבל אין אני מוכנה להשבע שלא נתנו להם הבטחה על אי מתן פנטומים לישראל. גם בשעתו אמרו שלא נתנו הבטחה כזאת. כאשר סיסקו היה פה, הביע רוגז על כך, מדוע אנחנו חושדים בהם בענין זה. אמרתי: היות וכבר קרה פעם דבר כזה, אולי זה קרה עוד הפעם. אבל סיסקו רמז על זה, ואולי יותר מאשר רמז. אבל רוג'רס אמר עכשיו לאבן: הרי אתה יודע שאם ניתן לכם עכשיו פנטומים, זה יהיה סוף פסוק לכל התרגיל הזה של ההסדר החלקי.

אשר למשלחת הנשיאים האפריקניים, אני יודעת שאשרד החוץ מפעיל בענין זה את כל מה שנחוץ. אבל הצרה היא, שיש לנו ידיד גדול שיש לו השפעה, נשיא חוף השנהב, והוא מתוך זלזול בארגון האפריקני אינו משתתף שם ואינו "משחק". ישנה ועדה של עשרה נשיאים, ואם נשיא חוף השנהב שולח לשם שר החוץ שלו, אין לו אפילו רשות הדבור באותה ועדה, וכך הוא מנטרל את עצמו. אבל אנחנו מנסים לעשות מה שאפשר לעשות.

בדרך כלל הייתי מיעצת שלא ליצור אורה שארבעת נשיאים אלה יביאו את הגאולה. אם יקרה שכתוצאה מביקורם לא יהיה איזה דבר חמור נגדנו, אחשוב את זה לנס, מפני שאנחנו מכירים אותם. אנחנו יודעים מי הוא סנגור. אמנם הוא משורר ונחמד מאוד ואינטליגנטי מאוד, מוכתר בכל המעלות, אבל איננו הידיד הגדול ביותר שלנו. הוא נוצרי והוא עומד בראש מדינה שבחלקה הגדול תושביה הם מוסלמים.

שר המשטרה ש. הלל:

90%.

ראש הממשלה ג. מאיר:

אשר לנשיא ניגריה, יש לו גם כן בארצו מוסלמים לא מעטים. לא כל כך ברור לי מהי העמדה שלו. היה לנו סכסוך גדול אתו. הוא החשיד אותנו שעזרנו לביאפרה.

הכח שאנחנו יכולים לסמוך עליו הוא מובוטו. האיג'ו הוא מוסלמי ועומד בראש מדינה מוסלמית. פעם היה ידיד גדול, בשנים האחרונות לאו דווקא.

שר הבריאות ו. שם-טוב:

הוא רוצה להיות נשיא הארגון.

ראש הממשלה ג. מאיר:

שמארבעה אלה תבוא הגאולה - זה יכול להיות רק

בדרך של נס.

שר המשטרה ש. הלל:

גם נשיא ניגריה הוא נוצרי, אבל יש לו בעיה

מוסלמית כבדה מאוד.

ראש הממשלה ג. מאיר:

בניגריה אחוז המוסלמים הוא 50% ויותר. נוסף לזה וודאי לא נמוג מלכו לחלוטין החשד הזה שאנחנו עזרנו לביאפרה.

שר המשפטים י.ש. שפירא:

ולא נמחקה מלכו העזרה שמצרים הגישה לו במלחמה.

ראש הממשלה ג. מאיר:

בכל אופן, נעשים סידורים לקבל אותם יפה. כמה

יבואו?

המנכ"ל ג. רפאל:

מאה איש.

שר המשטרה ש. הלל:

על זה נאמר: נשיאים ורוח וגשם אין.

המנכ"ל ד"ר י. הרצוג:

יבואו גם אנשי בטחון.

ראש הממשלה ג. מאיר:

אנשי בטחון ואנשי עתונות ועוזרים ומתרגמים.
בכל אופן עושים הכל כדי שהביקור יצליח.

שר החקלאות ושר הפיתוח ח. גבתי:

קול, התיירות מצליחה.

שר התיירות מ. קול:

יש לנו צרות רבות כי עלינו לפנות בתי מלון
בשכילים.

60. אשרור אמנת האג בדבר חוק אחיד למכר טובין בינלאומי משנת 1964

שר המשפטים י. ש. שפירא:

קבלנו חשנה חוק בכנסת המיפה את כוחה של הממשלה
לאשרור את אמנת האג בדבר חוק בינלאומי אחיד למימכר סחורות, כי המסחר הבינלאומי
בסחורות התפתח במידה גדולה כל כך שאחד הקשיים ואחת התקלות במסחר הזה הוא השוני
בענייני מסחר, בענייני מכר. היו מספר ועידות. בשנת 1964 חבורה אמנה שהשתתפו
בניסוחה. פרופסור ידין שלנו יבדל לחיים וד"ר אלקס המנוח השתתפו בזה באופן
אקטיבי. סוף סוף נתקבלה האמנה. העברנו חוק ועכשיו אנחנו חייבים לאשרור את
האמנה. קיבלנו יפוי כוח מיוחד מן הכנסת לאשרור את האמנה, ואני מבקש לעשות זאת.

שר הבריאות ו. שם-טוב:

האין זה מחייב חקיקה נוספת שלנו?

שר המשפטים י. ש. שפירא:

כבר עשינו את החקיקה הנוספת.

שר הדתות ז. ורהפטיג:

מדוע כל כך מעט מדינות הצטרפו לאמנה?

שר המשפטים י. ש. שפירא:

אנחנו חלוצים בשטח זה.

מ ח ל י ט י ם :

א. לאשרר את אמנת האג בדבר חוק אחיד למכר טובין בינלאומי משנת 1964.

ב. ליפות את כוחו של שר החוץ לבצע החלטה זו.

61. אישור אמנה בין מדינת ישראל לבין הרפובליקה של סינגפור בדבר מניעת מסי כפל

שר המשפטים י.ש. שפירא:

הסכמים כאלה יש לנו עם מספר ניכר של מדינות. בענין זה אנחנו מעונינים באופן מיוחד. בלי ההסכם הזה יהיו צריכים חברות שלנו ומומחים שלנו העובדים בסינגפור לשלם הרבה חובות של מסים בסינגפור. לפי ההסכם הזה ישלמו את המס בארץ. גם ממשלת סינגפור מעוניינת שבענין זה יהיה הסדר.

נמצאים פה נציגים מכובדים של משרד האוצר שיוכלו לתת לחברים תשובות על שאלות.

ראש הממשלה ג. מאיר:

עשינו זאת עם הרבה מדינות. נדמה לי ששרף התחיל בזה.

שר השיכון ז. שרף:

זה התחיל מהסכם בין ממשלת המנדט ובין ממשלת בריטניה.

ראש הממשלה ג. מאיר:

בכל אופן הרחבת את זה. וסינגפור היא מדינה מאוד ידידותית.

שר הפנים י. בורג:

אולי שר המשפטים יודע ואולי שר האוצר יודע, אבל נדמה לי שבענין זה המדיניות שלנו אינה אחידה. נאמר לי, למשל, שבנוגע לארצות הברית אדם צריך לשלם לפעמים מס הכנסה גם שם וגם כאן. הייתי מעוניין לדעת מה המצב ומה המניעים. אני מוכן לחזור לשאלה כאשר יבוא שר האוצר.

שר המשפטים י.ש. שפירא:

אני חושב שנציגי האוצר יכולים להשיב על השאלה.

הגב' ש. שויד:

המדיניות שלנו היא לכרות הסכם כזה עם כל מדינה המוכנה לכך. עם ארצות הברית חתמנו על אמנה בראשי תיבות, אבל הקונגרס לא אישר זאת, כי בקשנו שיכירו במס נחסך שלנו. רצינו כי ההקלות שאנחנו מעניקים למשקיעים בתשלומי מס ייחשבו כאילו המס שולם. אחרת יוצא בקשר לחוק ההשקעות שאנחנו מעניקים למשקיע הקלה במס פה, והוא צריך לשלם את כל המס הזה בארצות הברית, ואז אין אנו מרויחים שום דבר והמשקיע איננו מרויח שום דבר. לכן, אנו מתנים עם מדינות, כאילו המשקיע שקיבל פה הנחה במס, שילם פה את המס וזוכה במס, ואין הוא צריך לשלם מס במדינה השניה. ארצות הברית לא הסכימה לכך, גרמניה הסכימה וכן ארצות אחרות שחתמנו איתן הסכמים כאלה.

ראש הממשלה ג. מאיר:

בכל אופן יש לנו שיטה אחת ולא שיטות שונות. רק אם מדינה אחרת אינה מסכימה, אין חותמים הסכם. אבל סינגפור מסכימה.

מ ח ל י ט י ם :

לאשר את האמנה בין מדינת ישראל לבין הרפובליקה של סינגפור בדבר מניעת מסי כפל ומניעת התחמקות ממס לגבי מסים על הכנסה.

62. הצעת חוק יישוב סכסוכי עבודה (תיקון מס. 2), תשל"ב-1971

שר המשפטים י.ש. שפירא:

רציתי לומר מספר מלים ביחס להצעת החוק לקראת

השיבה הבאה.

שר הפנים י. בורג:

אבקש לסדר. מטעמים טכניים לא הספקתי פשוט לעיין בהצעת החוק. אנחנו מוכרחים לעיין בהצעת החוק וגם להוועץ. אין פה שום תכססנות. אבל מאוד הייתי מבקש לחכות בזה שבוע.

ראש הממשלה ג. מאיר:

מתי הובאה ההצעה לשרים?

שר העבודה י. אלמוגי:

לפני שבוע.

שר התיירות מ. קול:

משום מה אינה מופיעה פה ההצעה האורגניזטית שלי שהגשתי בענין החוק. אין אני מוותר על הצעתי.

שר הבריאות ו. שם-טוב:

היא קיימת.

שר התיירות מ. קול:

אבל אין היא מופיעה פה. אין אני מקבל מה שאתה, אלמוגי, מציע.

שר העבודה י. אלמוגי:

מותר לך לא לקבל.

ראש הממשלה ג. מאיר:

אי אפשר להכריח אותך לקבל. שנית: איש אינו מבקש ממך לוותר. הכל עומד על מקומו.

שר המשפטים י. ש. שפירא:

הממשלה הטילה עלי ועל שר העבודה לנסח את החוק ולבוא בדברים עם הסתדרות העובדים בענין תוכנו. אנחנו קיימנו הרבה מאוד ישיבות והישיבות היו ארוכות למדי. אני יכול לומר שהחוק כולו, פרט לסעיף האחרון שבו, סעיף 8, הוסכם בינינו ובין ההסתדרות. סעיף 8 האומר שדין המדינה בענין החוק

הזה יהיה כדין כל מעביד אחר, טעון עדיין בירור בין כמה וכמה מחברי הממשלה.

בקשתי היא כפולה: (א) אני מבקש שבישיבה הבאה נוכל להניח את הצעת החוק על שולחן הממשלה ולהגישה לכנסת, מבלי שחברים יבקשו לדחות את ההצבעה, כי בעצם חברי שר העבודה הודיע בכנסת שהוא יביא את הצעת החוק עוד תוך הפגרה. הודעה זו כבר קשה לו לקיים.

שר המשטרה ש. הלל:

אפשר להאריך את הפגרה.

שר המשפטים י.ש. שפירא:

לפחות רצוי שמיד עם פתיחת מושב הכנסת יוכל שר העבודה להביא את החוק לכנסת.

ביחס לסעיף 8 שלענין חוק זה, דין המדינה כמעביד כדין כל מעביד אחר. הייתי מציע שתשב ועדת-שרים קטנה, שתשוחח אולי בנידון זה עם ההסתדרות ותביא את מסקנותיה לישיבה הבאה של הממשלה.

אם תתקבל הדעה הזאת, יש לי גם הצעה בדבר הרכב הועדה.

שר התיירות מ. קול:

בסעיף 3^א נאמר: שביתה או השבתה בלתי מוגנות", כל אחת כאלה: שביתה או השבתה של עובדים בשירות צבורי בזמן שחל עליהם הסכם קיבוצי, למעט שביתה שלא בקשר עם שכר עבודה או תנאים סוציאליים שהוכרזה או אושרה על ידי המוסד המנהל המרכזי והארצי של ארגון העובדים המוסמך וכו'." האם

בכלל על כל השטח יחול הענין חוץ משני הדברים שכר או תנאים סוציאליים, או שאתה מוכן להגדיר בפרוטרוט איזה שטחים אתה מוציא מזה?

שר המשפטים י.ש. שפירא:

אני מוציא רק ענין של שכר ותנאים סוציאליים. ביחס לכל יתר הענינים, אם השביתה מוכרזת על ידי המוסד המרכזי של הארגון היציג שבתוך ההסכם הקיבוצי, לדוגמא, אם הארגון היציג לפי ההסכם הקבוצי היא ההסתדרות הכללית של העובדים והשביתה אושרה על ידי הועד הפועל של ההסתדרות, ואין זה חל על שכר או תנאים סוציאליים, הרי אין זו שביתה בלתי מוגנת. זה ברור. זה כתוב. ואין צורך בדברים נוספים.

ראש הממשלה ג. מאיר:

גם אם יש הסכם על נורמות או שיטת נורמות או פרמיות, הרי הדברים האלה כלולים במושג של שכר ועליהם אינה יכולה להיות שביתה תוך תקופת ההסכם. הדיון על עצם החוק יתקיים בשבוע הבא.

שר התחבורה ושר התקשורת ש. פרס:

אם תהיה השבוע ישיבה, כנראה שלא אוכל להשתתף בה, כי אני נוסע ללונדון לעניני המגבית היהודית המאוחדת וברצוני להעיר מספר הערות.

קודם כל הערות טכניות לגבי המפעלים החיוניים. לפי דעתי צריך לכלול ברשימה זו לפחות את המרכז הבינלאומי לתקשורת.

שר העבודה י. אלמוגי :

כלולים בזה באופן מפורש כל עובדי המדינה ללא יוצא מהכלל.

שר התחבורה ושר התקשורת ש. פרס :

הערה טכנית בנוגע לאישור המוסדות המרכזיים. לפי דעתי, צריך הארגון היציג לפרט מי הוא המוסד המרכזי ביותר, כי לדוגמא בכל הנוגע לשדה התעופה בלוד לא תוכל זאת להיות מועצת הפועלים בלוד.

שר המשפטים י.ש. שפירא :

הארגון היציג לפי ההסכם הקבוצי זוהי ההסתדרות הכללית של העובדים.

שר התחבורה ושר התקשורת ש. פרס :

אבל ההסתדרות הכללית זהו ארגון מאוד מגוון. צריך לומר שרק המוסד המרכזי הארצי הוא שיכול להכריז על כך או לאשר זאת.

שר העבודה י. אלמוגי :

זה ישנו.

שר התחבורה ושר התקשורת ש. פרס :

איפה?

שר המשפטים י.ש. שפירא:

"המוסד המנהל המרכזי והארצי".

שר התחבורה ושר התקשורת ש. פרס:

אני מציע לנסח זאת באופן בהיר יותר.

שר המשפטים י.ש. שפירא:

יותר בהיר קשה לנסח. לפי דעתי זה בהיר ביותר.

שר התחבורה ושר התקשורת ש. פרס:

צריך לומר "הועד הפועל של ההסתדרות".

שר המשפטים י.ש. שפירא:

ואם זה יחול על שביתה של מורים בבתי הספר
התיכוניים, אין זה הועד הפועל של ההסתדרות.

שר התחבורה ושר התקשורת ש. פרס:

בכל מקרה, צריך הארגון היציג להודיע מיהו המוסד
המוסמך ביותר לענין זה, שלא תהיה פה דצנטרליזציה. אני מציע לנקוט בענין זה קצת
שפה אחרת, שכל ארגון יציג ביותר יציג בענין זה מוסד אחד ומוסד אחד בלבד. איני
מתערב בשאלה מי הוא המוסד לכך, אבל שלא יהיו לענין זה הרבה מוסדות.

ועכשיו מספר משפטים לתוכן החוק. יש לי ספק רב אם החוק בצורתו הנוכחית תועלתו תהיה מרובה יותר מאשר נזקו. יש לי קצת מגע עם עובדים. היה לנו משא ומתן קשה ביותר כדי להעלות הסכם לשנה הבאה, וזה בין היתר בגלל קיום החוק הזה. אלה שצריכים לחתום אומרים: כל מה שנחתום עליו ייכנס למים ורוחות כבדים ביותר בכל ניהול המשא ומתן. ומה שאנו משיגים בחוק הזה הוא דבר בינוני. קראתי היום מאמר ב"הארץ" ובעל המאמר צודק בהרבה נקודות.

ראש הממשלה ג. מאיר:

למה לך להסתמך על "הארץ"?

שר התחבורה ושר התקשורת ש. פרס:

יהיה בלי "הארץ". החוק ידחוף. את העובדים לכסות גם על חלוקי דעות בענייני שכר ותנאים סוציאליים תחת כותרות אחרות. אני במגע עם העובדים, אני יודע את הלך הרוח שלהם. לפי דעתי, על ידי החוק אנחנו מרחיבים את התחום של סכסוכי עבודה ואין מצמצמים אותו. יש לי ספק רב לגבי כל התבונה היסודית שבחוק הזה. כפי שהוא עומד היום, הייתי מעדיף שלא יהיה משיהיה. הייתי מעדיף שיהיה חוזה עבודה כפי שהוא עם אותן הסנקציות שיש לנו, לנהל משא ומתן קבוצי, מאשר להכנס להתנגשות לאורך כל החזית עם כל העובדים ולבסוף נשאר עם תעודה שבה מספר החורים עולה על מספר החוטאים כי היא מאפשרת אפילו בתחום החוקי לערבב בעניין זה עורכי דין ולהעלות טענות ונימוקים מתחומים שלא היו קודם לכן.

השר י. גלילי:

מה היית מוסיף לחוק?

שר התחבורה ושר התקשורת ש. פרס:

כפי שהחוק עומד בכלל הייתי מוותר עליו. אם אי אפשר לאסור שביתות בתקופת קיום החוזה בכלל, אני חושב שאין בחוק די תועלת. אני חושב שהוא מקומם מאוד. איני רואה שהוא מכסה את השטחים שאנחנו רוצים לכסות. הוא מקומם את העובדים לקראת משא ומתן לשנה הבאה. נשלם את כל המחיר שיש לשלם במשא ומתן ולאחר שנסיים, נחזור לנקודה שלמעשה אינה מבטיחה את מניעת השביתות בתקופת ההסכם.

(לפני כן רשם י.מ. מכאן ת.כ.)

ראש הממשלה ג. מאיר:

ידוע שהטוב מאוד הוא השונא הגדול ביותר של הטוב. פתאום שוכחים שהיתה שביתה על ביגוד והיתה שביתה למעלה ושביתה למטה, ועוד שביתות על כל מיני דברים, ומי כמוך - חשר פרס - היה לו נסיון עם כל השביתות האלה.

אנו אומרים: כל זה לא יהיה. יכול להיות שתהיינה צרות אחרות. אני לא אומרת שהחוק הזה מבטיח שנכנס לתקופה של אידיליה, אך מה שהיה עד כה - כבר לא יוכל להיות. אומרים כי יתחכמו עם הועד הפועל של ההסתדרות. אם הועד הפועל של ההסתדרות הוא כזה שיתכן אשור לשביתה של רמאות, אז בכלל אין לענין תקנה. אני, בכל אופן, לא מאמינה בכך.

שר העבודה י. אלמוגי:

גם אז יש בית-דין.

ראש הממשלה ג. מאיר:

יכול להיות שתהיינה לנו צרות, אך אלה תהיינה צרות אחרות. אותן צרות לא תהיינה. אך הארגומנטציה שלך מוזרה. אתה אומר שאם החוק יהיה חמור יותר, הוא יתקבל בסבר-פנים יפה יותר.

שר התחבורה ושר התקשורת ש. פרס:

אמרתי כי אם יהיה חמור יותר, לפחות תהיינה פחות שביתות. כפי שהחוק מוצע עתה, יהיה עלינו לשלם את כל המחיר.

שר המשפטים י.ש. שפירא:

איזה מחיר?

שר התחבורה ושר התקשורת ש. פרס:

המו"מ על חידוש הסכמי עבודה יהיה קשה מאשר בכל שנה, כי העובדים יטענו שלמה שהם חותמים יש תוקף חוקי, אך לאחר שיחתם ההסכם מובטח במידה יותר סבירה מצב של אי שביתות. פה, כפי שהחוק מוצע, נכנס למו"מ מאוד סוער, מאוד תקיף, מאוד ממושך, שאיני יודע מתי יסתיים (אני מסופק אם יסתיים עם גמר חוזי העבודה הקיימים) - ואחר כך, לפי דעתי, נעמוד לפני מספר ענינים פרובלמטיים ביותר.

שר העבודה י. אלמוגי:

בין הסכם להסכם, האמצעים שהעובדים רוצים לנקוט בהם מצריכים אשור הועד הפועל של ההסתדרות.

ראש הממשלה ג. מאיר:

אני מבקשת מחברי הממשלה ומהשר פרס, לא לשכוח כי זוהי הפעם הראשונה שהממשלה הולכת לכנסת עם חוק על אסור שביתות, לפי התנאים האלה. אני כולי בעד זה, כי איני יכולה לשכוח דבר אחד: לפי דעתי, יש נפקא-מינא אם זה נעשה בהסכמת ההסתדרות או בניגוד להסכמתה של ההסתדרות. אני לא נשבעת שתמיד אצביע עם ההסתדרות, אך בכל מקרה אעשה כל מה שניתן לעשות כדי שענייני עבודה יתקבלו עם ההסתדרות. צריך לפעמים לשלם מחיר, אך גם ההסתדרות היא איזה פקטור, ואם אפשר להביא לכך שזה ייעשה עם ההסתדרות, זה שווה לא מעט, גם לשם מניעת צרות. יחד עם זאת, איש מאיתנו לא יכול לתת ערבויות שכל הסעיפים בחוק יהיו טובים. כאשר הועד הפועל של ההסתדרות יאמר כי הוא מתנגד לסעיף זה או אחר, אפשר יהיה להבהיר זאת. חוק אחר עלול להיות פחות טוב מאשר חוק זה, שאולי אינו צריך לאשר את הצעת החוק. הועד הפועל של ההסתדרות יאשר שביתה כדי לרמות, בניגוד לחוק זה?! אם הועד הפועל של ההסתדרות הוא כזה, אז בכלל...

שר התחבורה ושר התקשורת ש. פרס:

איני חושב כך. אני חושב שגם הועד הפועל של ההסתדרות נתון בתנאים בלתי רגילים. ראיתי כיצד הוא עצמו היה צריך להעתיק עמדתו מנקודה אחת לנקודה שניה, בלחץ העובדים.

ראש הממשלה ג. מאיר:

כמו הממשלה.

שר התחבורה ושר התקשורת ש. פרס:

זה אינו ענין של רמאות.

ראש הממשלה ג. מאיר:

זו ההסתדרות, זהו צבור הפועלים וזוהי הממשלה. אפשר לגבי כל אחד משלושת הדברים האלה לרצות בדבר טוב יותר: ממשלה טובה יותר, צבור פועלים כמו זה של העליה השנייה והסתדרות כמו לפני חמישים שנה.

השר י. גלילי:

עדיין לא שמענו את הפטנט של השר פרס, כיצד אפשר גם למנוע שביתות וגם לקיים אגוד מקצועי.

שר התחבורה ושר התקשורת ש. פרס:

הפטנט שלי מקובל על חלק ניכר מחברי הועדה

המרכזת.

ראש הממשלה ג. מאיר:

נכון שהיו חלוקי דעות בוועדה המרכזת.

שר התחבורה ושר התקשורת ש. פרס:

אין "פטנט" של השר פרס, אלא הצעה של חלק מחברי

הועדה המרכזת.

ראש הממשלה ג. מאיר:

היו חלוקי דעות בועדה המרכזת. זוהי עובדה. על

כך נדון בפעם הבאה.

שר הבריאות ו. שם-טוב:

אני מתכוון לתמוך בהצעתו של השר פרס, שלא להביא

את הצעת החוק.

ראש הממשלה ג. מאיר:

"הסוד" כבר הודלף אלי.

שר העבודה י. אלמוגי:

יש מכנה משותף בין השר פרס לשר שם-טוב.

שר התחבורה ושר התקשורת ש. פרס:

אני רואה מה הולך לקראתנו בשנה הבאה. תאמינו

לי: חושך בעיניים.

ראש הממשלה ג. מאיר:

אנו שוכחים שנקודת המוצא היתה, כי אם חותמים על

חוזה, צריך לקיים את החוזה.

מ ח ל י ט י ם :

לקיים ישיבת ממשלה מיוחדת לדיון בהצעת חוק יישוב סכסוכי עבודה (תקון מס' 2) תשל"ב-1971.

שר המשפטים י.ש. שפירא :

בקשר לסעיף 8 העומד על סדר היום - ערעור על החלטת ועדת השרים לענין שירות תלמידי ישיבות בצה"ל - הצעתי לבחור בוועדה קטנה שתדון בכך.

ראש הממשלה ג. מאיר :

בבקשה. אקבע את חברי הוועדה. על כך לא צריך לדון.

63. תקנות בדבר סדרי הבחירות למועצת הרבנות הראשית

ראש הממשלה ג. מאיר :

השר ורהפטיג יציג את הנושא.

שר הדתות ז. ורהפטיג :

התקנות נמצאות לפניכם. הן מנוחסות בהתאם לנוסח שהיה קיים עד כה. לא שיניתי - או כמעט לא שיניתי את התקנות. כך הן הופיעו במשך שנתיים בפני ועדת השרים לעניני חקיקה, ואושרו מספר פעמים עוד לפני שנה. לאחר

מכן הופיע הסתייגותו של השר קול ביחס להגבלת גיל הרבנים הראשיים ל-75 שנה. לעומת הסתייגותו, איני מציע כל הגבלה של גיל, אלא השארת הענין לגוף הבוחר, אשר יחליט כפי שימצא לנכון. לאחר שהתקנות אושרו ע"י ועדת השרים לעניני חקיקה, הובאה לפני הסתייגותו של שר הבטחון, אשר מציע לבטל את הכפילות בבחירת הרבנים - רב ספרדי ורב אשכנזי - ולקבוע רב אחד. אלה היו שתי ההסתייגויות. לאחר שהממשלה החליטה להעביר את הסעיפים הללו מגדר הצעת חוק לגדר תקנות, התקנות תהיינה צריכות להתאשר יחד עם החוק. ניסחתי אותן כפי שהוצע בוועדת השרים לעניני חקיקה. בינתיים, החל להגיע מכול של הסתייגויות חדשות. השר קול, שלפני כן הסתפק בהסתייגות בענין גיל הפרישה, הגיש עתה שורה שלימה של הסתייגויות שמכעט עוקרות את הכל. השר קול ביקש לעקור את הכל.

שר המשפטים י.ש. שפירא:

הפורמולה של המליצה הזו אינה כל כך טובה.

שר התיירות מ. קול:

הרבי מלובביץ' לא יכשיר אותך בגלל הדבור הזה.

ממילא אתה טרף שם.

שר הדתות ז. ורהפטיג:

גם שר הבטחון הרחיב את הסתייגותו וגם השר פלד, שקודם לא היתה לו הסתייגות - הצטרף עתה לכל ההסתייגויות.

למה מכוונות ההסתייגויות? כאשר הכנסת מחוקקת חוק או מסמיכה את השר להתקין תקנות לענין הרבנות הראשית, היא צריכה לחשוב שהרבנות הראשית יכולה להבחר ע"י גוף בוחר שיתן את הערכות שאלה האנשים הפועלים עפ"י סדרי ההלכה. כשגוף שהוא הממשלה מאשר את הצעת התקנות עבור ועדת הפנים של

הכנסת, היא יכולה לתקן תקנות כאלה, שתאפשרנה לה למנות לרבנות את מי שהיא רוצה. עד כה, שמר החוק על כך שהממשלה לא תתערב במינוי דיינים ובמינוי קאדים, כדי שאיש לא יחשוב שהממשלה ממנה את מי שהיא רוצה, וביניהם כאלה שהם נגד דין תורה בעניני גירושין ונשואין. לכן הוחלט כי תבחר ועדת מינויים, כדי שכהונת הרבנות הראשית לא תיקבע ע"י בחירות אלא ע"י מנוי. על הגוף הבוחר לכהונת הרבנות הראשית היה מו"מ עוד לפני חמישים שנה. הרב קוק, מייסד הרבנות הראשית, דרש שהיא תבחר ע"י כלל הרבנים הראשיים בארץ, באסיפה כללית.

ראש הממשלה ג. מאיר:

אתה מקבל את הדיעה לפיה הרבנות הראשית היא

רבנות של רבנים?

שר הדתות ז. ורהפטיג:

אז זה היה כך.

ראש הממשלה ג. מאיר:

זה די מסוכן.

שר הדתות ז. ורהפטיג:

אז נבחרה ועדה בת חמישה חברים, ביניהם הרב מימון מהצד ה"חילוני", והם החליטו שהרבנות הראשית צריכה להבחר ע"י גוף צבורי, מורכב מרבנים ומאנשי צבור, בחלוקה שווה. בפעם הראשונה חתמנו על התקנות לבחירת הרבנות הראשית בימי הכנסת, וסוכם על חלוקת חברי הגוף הצבורי לפי קנה מידה של 40% אנשי צבור ו-60% רבנים. מחצית מבין ה-40% שהם אנשי צבור, יהיו אנשי

המועצות הדתיות, ומחציתם אנשי המועצות המקומיות. כל החלטה של הגוף הבוחר הזה תשלול את דעת המיעוט, אם שר הבטחון מציע כי 90% מחבריו יהיו אנשי צבא ו-10% רבנים. גוף כזה יוכל לחפש לו רב שיהיה רפורמי או קונסרבטיבי, או כל רב אחר. המצב היום הוא, שאם יש לשמור על סטטוס-קוו, הרי זה בענין זה. עם יעורר הרכב הגוף הבוחר, זה יביא לכך שהרבנים יסתלקו מבחירות לרבנות ולא ישבו בגוף בוחר שהרוב בו הוא נגד דין תורה. אז לא תהיינה בחירות, והתוצאה היא שלא תהיה רבנות ראשית. זו תשאר הרבנות של היום, לעולם ועד.

שר המשפטים י.ש. שפירא:

היא אינה יכולה להשאר לנצח, מסיבות טכניות.

שר הדתות ז. ורהפטיג:

אז יהיה "פרפטיואינג". בענין זה אי אפשר להביא לידי נגוד. אי אפשר לבחור ברבנות ע"י קביעת תקנות כאלה, שהבוחר לא יכיר בהן. ברור שבגוף בוחר כזה יהיה רוב לדעתו של השר פלד. אחת משתיים: המחוקק יכול להסדיר בענין וזה שהבחירות תהיינה בסדר ושתהיה לרבנות השפעה על הצבור, אך זאת מבלי להוציאה מהמסגרת שלה. אם מוציאים אותה ממסגרתה, אין צורך בבחירות. אם הממשלה תרצה להסתפק במינוי רבנות, לשם מה נחוץ גוף בוחר? אם חברי הגוף הבוחר ייבחרו לפי מפתח הממשלה, אזי הממשלה יכולה להתכנס ולמנות את הרבנים. מי שיקבל זאת - יקבל, מי שלא יקבל - לא יקבל.

בתקופה זו, כל ערעור של הגוף הבוחר יסכל בחירות. צריך להביא את הענין לידי הסדר, אך אי אפשר לומר - ותסלחו לי על הביטוי - כי בענין זה ננקוט בדרך של התחכמות. תהיה רבנות שאינה רבנות. זה דבר והיפוכו.

כאשר דנו בענין החוק, אישרנו כי זה יהיה אותו גוף שהיה עד עתה. שנוי מסוג זה יסכל את הבחירות.

והערה נוספת: כשקיבלנו את חוק ההארכה של כהונת הרבנות הראשית, הסברתי שבקושי אפשר יהיה לעמוד בלוח הזמנים שנקבע ולקיים הבחירות בסוף ינואר כפי שהוחלט. אם התקנות תעובדנה ותאושרנה יחד עם החוק בועדת הפנים של הכנסת ובממשלה, תוך כדי הפגרה של הכנסת, ניתן יהיה להביא את הצעת החוק לקריאה שניה ושלישית עם התחדש מושב הכנסת, ואז אפשר יהיה אולי לקיים את הבחירות לרבנות תוך שלושה חודשים. לצערי, הפגרה מתקרבת לקיצה, בממשלה מתקיים הדיון רק עתה, ואילו בועדת הפנים של הכנסת התקיים רק לאחר קריאתה של ראש-הממשלה.

ראש הממשלה ג. מאיר:

הפעם נכתבה האמת.

שר הדתות ז. ורהפטיג:

זומנה ישיבה אחת של ועדת הפנים של הכנסת, והיא הסתפקה בדיון בהצעה הכללית. ישיבה שניה טרם התקיימה. איני חושב שיהיה זה לכבוד המדינה או הרבנות, שהענין הזה יידחה שוב, ואחר כך נצטרך שוב לבוא אל הכנסת עם בקשה להארכה. נדמה לי, כי להעביר עוד פעם את הענין הזה בלי חוק ובלי תקנות, ושוב לבקש הארכה - אין זה לכבוד המדינה. מה שצריך להיות - יהיה, אך אסור ליצור סחבת, כי הענין מתגלגל כבר שנתיים וחצי - שלוש שנים. מתקבלת הצעת החוק, וכאשר מתקרבים לסוף - שוב בעיטה אחורה ומתחילים הכל מהתחלה. אם דברתי במרירות על ההסתייגויות החדשות, הרי זה משום שאיני מבין כיצד אותם שרים עבדו במשך שנתיים בועדת השרים לעניני חקיקה, ואחרי שזה אושר, שוב הם מעלים הסתייגויות, כדי להתחיל הכל מהתחלה. צריך לגמור פעם עם הענין הזה.

לכן אני מבקש לקבל את הצעת התקנות כפי שהן מנוסחות. לא חידשתי שום דבר, אני חושב שבענין זה צריך לשמור על הסטטוס-קוו.

ראש הממשלה ג. מאיר:

האם ההסתייגויות האלה נידונו בוועדה?

שר המשפטים י.ש. שפירא:

הן לא נידונו בשום ועדה. אני רוצה להעיר לסדר: חוקים מאשרים בכנסת ולא בממשלה, ויש להבטיח כי יהיה להם רוב. כבר קרה שסיעות אמרו כי בנושא הזה אין הן מוכנות לתמוך, ואז נכנסנו לעובי הקורה ומצאנו פתרון. אין סחבת בענין זה, יש דיון די אקטיבי בסיעת מפלגת העבודה.

השר י. גלילי:

ועם מפ"ם הכל בסדר?

שר המשפטים י.ש. שפירא:

לא על כך תהיה המחלוקת עם מפ"ם. דנו בכך בשתי ישיבות, והענין אינו רחוק מפתרון. גם השר וורהפטיג אומר שאם יהיה שנוי דרסטי, לא יהיה זה לטובה. לא שמעתי בקבוצה "הקטנה" שאני מייצג בכנסת - המערך - דברים מרחיקי לכת בענין שנויים. גם השר הלל השתתף בישיבה בה הענין נידון. בינתיים היו חגים. מתקיים דיון על הנושא, ואיש אינו מתכוון לבצע מה שנקרא "אובסטרקציה". גם חברנו קול אינו חשוד ב"אובסטרקציה".

אין זה פסול כלל לומר שהרבנות נבחרת ע"י "בעלי בתים". את הויכוח על כך אני מנהל עם השר וורהפטיג בסך הכל עשרים שנה. כך היה בקזבלנקה, כך זה היה בצ'רנוביץ, במינסק, באנקרה ובבריסק. בכל מקום נבחרו הרבנים ע"י ה"בעלי בתים". שמעתי את ההצעות ואת ההסתייגויות, ואיני חושב שההסתייגויות האלה הן מתוך רצון לשבור את הענין. השנויים המוצעים ע"י חברים, אין בהם כדי להוריד את הנושא. מה שצוטט מפי השר פלד בישיבה בה נידון הענין, מוכיח כי הוא רוצה לקדמו. אם נכנסים לדיון, יש מה להציע. אני מציע, בשלב זה, לא לדון בכך, אלא לתת לנו - לסיעת המערך בכנסת - להביא את הצעותינו.

ראש הממשלה ג. מאיר:

מותר גם לסיעות אחרות לדון בכך.

שר המשפטים י.ש. שפירא:

אני חושב בשביל הסיעה שלי. אני חושב שהסיעה תנהל מו"מ בראש וראשונה עם שר הדתות ולאחר מכן עם סיעתו של שר הדתות בכנסת. אם סיעת המערך תסכים להצעה, יהיה לנו רוב מכוּבד בכנסת, ואפשר יהיה לדבר גם עם הסיעות האחרות.

ראש הממשלה ג. מאיר:

אני רוצה לומר דבר אחד: בזמנו, פעמיים-שלוש, הלכנו לכנסת ואמרנו: תסלחו לנו, אם לא קיימנו הבטחתנו, תנו לנו קרדיט. אמרנו שהבחירות לרבנות הראשית צריכות להיות בינואר. אנו נמצאים היום ב-17.10. צריך להביא את הענין לועדת הפנים של הכנסת, לאחר שנחליט כאן.

שר המשפטים י.ש. שפירא:

ישתתף בדיון הזה גם יו"ר ועדת הפנים של הכנסת.

איננו עושים זאת מאחורי גבם.

ראש הממשלה ג. מאיר:

איני אומרת זאת. אני אומרת שזה יארוך עוד זמן. בועדת הפנים יושבים חברים שאינם מסיעות שר הדתות, שר המשפטים ושר התיירות, שהם בכלל לא בממשלה אלא באופוזיציה, ומותר גם להם לדון בכך. הסיעות תתכנסנה ותדונה, אך הבחירות תהיינה בינואר. זהו התנאי. אם לא יהיה תאריך קובע, זה יכול להמשך. אך לפני-כן צריך להחליט איך הולכים לכנסת, והאם מבקשים מהרבנים הראשיים להשאר, ולהשאר עפ"י חוק. אני מבקשת כי במשך שבועיים ייעשו כל הברורים הנחוצים בענין זה.

מתי החלטנו על כך?

שר הדתות ז. ורהפטיג:

לפני חדשים וחצי.

ראש הממשלה ג. מאיר:

אני מצטערת על כך. הייתי צריכה להתווכח עם יו"ר ועדת הפנים של הכנסת, שיש לו חשבון אחר.

שר המשפטים י.ש. שפירא:

וגם הוא משתתף באופן אקטיבי בברורים.

ראש הממשלה ג. מאיר:

תוך שבועיים מהיום נדון בחוק, ולמי שתהיינה הסתייגויות, יואיל להיות בישיבה.

שר התיירות מ. קול:

לא אדבר עתה על ההסתייגויות, אך לאור דברי שר הדתות, אני רואה צורך להעיר כמה הערות. איני מעלים את העובדה שאני בעד זה שרבנים רפורמיים וקונסרבטיביים יקבלו מעמד במדינת ישראל, אך איני דן בבחירות לרבנות הראשית לאור זה. כאשר אני דן ברבנות הראשית שיש לה סמכות לגבי כל העם במדינת ישראל ובדיני אישות זוהי סמכות גורלית גם לגבי העם בישראל וגם לגבי העם בחו"ל - אני רואה את נושא בחירתה כנכבד וחשוב ביותר, ואין לי כל כוונה להכנס לענינים צדדיים. אני רוצה ברבנות טובה, צעירה יותר, שתהיה לה הבנה לעניני העם, לא ברבנות החיה את ימי הגולה. אני רוצה ברבנות שתבין את העם והמציאות החדשה שלו, ולאור זאת תדון בעניני ההלכה. שמעתי את הרב גורן אומר, שהכל אפשר לפרש לאור ההלכה. הלוואי. שמעתי גם מפיו של הרב כ"ץ ז"ל מפתח-תקוה, כי ניתן לפרש הכל לאור ההלכה, כי התורה - תורת חיים היא.

אם אני רוצה שבגוף הבוחר יהיו יותר נציגי העם מאשר נציגי הרבנים, הרי זה משום שכיום את רוב הרבנים בוחרים דווקא הרבנים. אך לא צריך לחשוב כי בכך אני רוצה להכניס לגוף הבוחר גורמים שאינם רוצים ביוקרתה של הרבנות הראשית, ובמעמדה של הרבנות הראשית כגוף הרוצה למצוא פתרונות לבעיותיו של העם. אני רוצה שתהיה השפעה לגבי הבחירה גם לאנשי ההתישבות, לאנשי עיירות הפיתוח ומקומות אחרים. זוהי מהות צבורית, זו אינה רבנות של המפד"ל

ואינה עבור המפד"ל. היא בשביל העם.

שר הפנים י. בורג:

מה זה צריך להיות "זו אינה רבנות של המפד"ל

ואינה בשביל המפד"ל?"

שר התיירות מ. קול:

אל תתרגש.

ראש הממשלה ג. מאיר:

איני אוהבת שחברים מתפרצים.

שר התיירות מ. קול:

מה אמרתי פה? בועדת הערר ישנם שלושה חברים: שר הדתות, שר הפנים ועוד אחד. שלושת אלה הם הקובעים הסופיים (לפי סעיף 5 של חוק הבחירות למועצת הרבנות הראשית). האם יש פרוש מוסמך לכך ששנים משלושת הקובעים הם של המפד"ל. איש לא ינסה להכניס כאן דברים צדדיים, ואל יחשוד בי מישוהו בהכנסת ענינים צדדיים.

שר הפנים י. בורג:

יש לי הערה.

ראש הממשלה ג. מאיר :

לא נדון כאן שעה במה שאיננו דנים בו היום. אין

בכך הגיון.

השר י. גלילי :

אם אין סיבות עניניות, אשר בטבע העבודה הנדרשת לשם נסוח, אין להשהות ואין לדחות הטפול בנושא. אך עד כמה שזכור לי, ומבלי לקבוע כל "לינקג'ו" (וישנו מושג כזה בימינו), כל אימת שדובר אצלנו בנושא זה, הוזכר גם נושא הממזרים. שאלתי היא, האם חלה התקדמות בטפול בנושא זה?

שר המשפטים י.ש. שפירא :

אין לי סטטיסטיקה.

ראש הממשלה ג. מאיר :

איני יודעת. אולי שר הדתות יוכל להשכיל אותנו. אני יודעת רק מה שקראתי בעתונות. עפ"י העתונות, האח והאחות לא פנו עוד פעם, אך יותר איני יכולה לומר לך.

השר לקליטת העליה נ. פלד :

הם לא פנו מתוך ציפיה לפתרון, בהסתמך על דבריו.

ראש הממשלה ג. מאיר :

לא הבטחתי להם שום פתרון. הם באו אלי עם עורך-דין שיש לו תשובות על כל השאלות, והוא בא והציע להנהיג נשואים אזרחיים לאלה שאינם יכולים להסדיר נשואים ברבנות. אך גם האחות וגם האח אמרו שאינם רוצים בכך, כי זה אינו פותר את בעיותיהם. הם יוכלו להנשא, אך מה יהיה עם ילדיהם. הם לא פנו לבית-הדין ואני מפרשת זאת בכך שהם מחכים עד לאחר הבחירות לרבנות. לא הבטחתי להם שום דבר.

שר הדתות ז. ורהפטיג:

הערה לשר גלילי: היות ואני מתנגד בכל תוקף לאיזה שהוא "לינקג'" בין הבחירות לרבנות הראשית לפתרון בעיה מסוימת, איני יכול לענות לך. אני לא מתעניין בעניין.

ראש הממשלה ג. מאיר:

בכל הנסיבות - עם "לינקג'" ובלי "לינקג'" - אם אתה אומר שאינך מתעניין בכך, על כך אני מצטערת.

השר י. גלילי:

זה עומד בניגוד לרוח הדיונים הקודמים בממשלה.

מה התשובה הרהבתנית הזו?

שר הפנים י. בורג:

אם העניין אינו עומד על סדר-היום, לא צריך היה

לדבר על "לינקג'".

ראש הממשלה ג. מאיר:

שזעתי מהרב גורן, שאינו רפורמי ואינו קונסרבטיבי, שגם הוא דתי ואינו "עם הארץ" חלילה - כי ערך מחקר בענין זה, והוא סבור כי זה כרוך בדיני נפשות. אז אני חושבת שצריך להתענין בדיני נפשות.

אני מבקשת מהשרים פלד ובורג לוותר על רשות הדבור. בעוד שבועיים נדון בכך בפרוטרוט.

השר לקליטת העליה נ. פלד:

הערה לדברי שר הדתות: ההסתייגויות שהוגשו פה, כולל אלה שלי, מכוונות להרחיב את הבסיס הצבורי לבחירת הרבנות הראשית. הן בנויות על שלילת השקפתו של שר הדתות שנציג הצבור יקבל תעודת בוחר "לאחר שהמציא לועדת הבחירות הצהרה המאשרת את עמדתו החיובית לדת ישראל" (סעיף 8ב'). אני חושב שהדעת אינה סובלת את התקנה הזו. לקבוע צנזוס כזה לגבי מי שנבחר ע"י ראש עיר או רשות מקומית....

ראש הממשלה ג. מאיר:

כל אחד רוצה רק להעיר. אותם דברים תאמר בעוד שבועיים, כאשר תבסס את הסתייגויותיך.

שר הפנים י. בורג:

אני מקבל את דברי ראש הממשלה. זהו בזבוז זמן, לקחת מפרעות על חשבון ויכוח שאין מנוס ממנו.

והודעה אישית: לאחר הישיבה האחרונה בה דובר על קשר ושיחות בין שרים לזורהלן, קבלתי טלפון מעתונאי אחד ונשאלתי, האם מדובר עלי. שאלתי את מזכיר הממשלה מיכאל ארנון במה מדובר, ואני מודיע עתה: לא אהיה שותף להדלפה כלשהי, אך אם אראה כי מהישיבה הזו הודלף משהו, אגיב על כך בצורה חריפה ביותר.

ראש הממשלה ג. מאיר:

אין לי מושג על מה אתה מדבר. אם אתה יודע מי מדליף - תאמר לי.

(המשך הדיון נדחה)

64. הסתייגות ממנוי חבר במועצת גנים לאומיים ושמורות טבע

שר הדתות ז. ורהפטיג:

אני נמנעל את ההזדמנות הזו של מנוי חבר למועצת הגנים הלאומיים ושמורות הטבע - כדי להביע רחשים בקשר לפעולתה. לכן לא עומדת לפני דרך אחרת, אלא להסתייג ממנוי של האיש - ישראל צוריאל - שאיני מכיר אותו אפילו, כדי לומר כמה מילים.

ראש הממשלה ג. מאיר:

לא. אנו יושבים בממשלה, ואיני זוכרת מקרה אחד בו ישבתי בממשלה וחבר אמר: יש לי הצעה לטפל בעניין המועצה לגנים לאומיים ושמורות טבע, או יש לי הצעה כיצד לתקן את דרכי פעולת המועצה, לגרוע או להוסיף על תפקידיה - ומישהו אמר שאסור לדון בכך. זו אינה הכנסת. בכנסת נמנעים מהצבעה

כדי לדבר נגד, אך בממשלה אני מקבלת את הגישה הזו.

שר הבריאות ו. שם-טוב:

ההסתייגות של שר הדתות היא נגד דעת שר הפנים.

ראש הממשלה ג. מאיר:

אתה אומר שאינך מכיר את האיש ואין לך דבר נגדו, אך ע"י הסתייגות ממנוי אתה רוצה לדון בענין הגנים. תעמיד את ענין הגנים על סדר היום, אך לא בדרך זו, לא בממשלה.

שר הדתות ז. ורהפטיג:

אולי הפתיחה שלי לא היתה מוצלחת. אני רוצה

לתקנה.

ראש הממשלה ג. מאיר:

פה אני מתעקשת, כי זה סגנון שאסור לדבר בו. אתה מסתייג מהחבר הזה, מותר לך לדבר על כך ולא יותר. אם אתה רוצה לדבר על ענין המועצה, תעמיד זאת על סדר-היום. אני לא יכולה להסכים לשיטה כזו של דיונים בממשלה. אין כל צורך להזדקק לצורה הזו. לו היית אומר שאתה רוצה שהנושא יהיה בדיון, אני לא זוכרת שחבר ממשלה רוצה להעמיד נושא על סדר היום, והוא לא הועמד. אם יש לך הסתייגות ממר צוריאל, בבקשה.

חשר לקליטת העליה נ. פלד:

הצרה היא שהוא אינו מכיר את צוריאל.

שר הדתות ז. ורהפטיג:

אני רוצה לומר כמה משפטים קצרים ביותר.

ראש הממשלה ג. מאיר:

אין לי מושג מה אתה רוצה. יש לך בוודאי ענין, אם כך - תעמיד את הענין על סדר היום של הממשלה בצורה המתאימה לך, בצורה מכובדת. לא נחוץ לך ללכת בדרך הזו. באמת.

שר הפנים י. בורג:

אני רוצה את רשות הדבור, כי זוהי הסתייגות

מהצעת י.

ראש הממשלה ג. מאיר:

אין כל הסתייגות. הוא אינו מסתייג מן החבר. הענין הזה נמחק מרשימת הנושאים שעל סדר-היום. אם שר הדתות רוצה להעמיד לדיון את ענין המועצה לגנים, בהחלט נעמיד זאת, אך ההסתייגות מהמנוי נמחקת.

שר הדתות ז. ורהפטיג:

אזכיר רק פסקה אחת מהמכתב.

ראש הממשלה ג. מאיר:

צר לי שאני צריכה לנהוג כך, אך אני מוכרחה לעשות זאת לטובת כולנו ולטובת המוסד הזה - כדי לשמור על רמה.

שר הפנים י. בורג:

בשביל "הפי אנד", האם מותר לי לומר משהו?

ראש הממשלה ג. מאיר:

לא. העניין הזה אינו עומד על סדר היום.

65. מכירת נשק

ראש הממשלה ג. מאיר:

המדובר במכירת ארבעה תת-מקלעים מדגם "עוזי"

לצבא ארה"ב בגרמניה.

מחליטים:

לאשר מכירת ארבעה תת-מקלעים מסוג "עוזי" לצבא ארצות-הברית בגרמניה.

שר המשטרה ש. הלל:

צריך לבדוק שם את מאזן הכוחות. האם הוא

מצדיק זאת.

66. נסיעות שרים

מ ח ל י ט י מ :

א. לאשר את נסיעת שר השיכון להולנד ואנגליה בשליחות המגבית ובעניני משרדו, למשך שבועיים, החל ביום ה' בחשון תשל"ב (24.10.71). שר התחבורה והתקשורת ימלא את מקומו של שר השיכון בעת העדרו מהארץ.

* * *

שר השיכון ז. שרף:

השליחות מטעם המגבית היא למשך שבוע. היות ואני נוסע, אני רוצה להיות גם שלושה ימים בהולנד ושלושה ימים באנגליה, בעניני המשרד.

* * *

ב. לאשר את נסיעת שר התחבורה והתקשורת ללונדון, בשליחות המגבית למשך ארבעה ימים, החל ביום ל' בתשרי תשל"ב (19.10.71). שר השיכון ימלא את מקום שר התחבורה והתקשורת בעת העדרו מהארץ.

ג. לאשר את נסיעת שר הפנים לקנדה, להרצות בועידה התלת-שנתית של הקונגרס היהודי, למשך ארבעה ימים, החל ביום כ"ג בחשון תשל"ב (13.11.71). שר הדתות ימלא את מקום שר הפנים בעת העדרו מהארץ.

ראש הממשלה ג. מאיר:

יכול להיות שהשבוע תתקיים עוד ישיבה של הממשלה, ויעמוד על סדר היום כסעיף ראשון - חוק יחסי עבודה. בעוד שבועיים נדון על הבחירות לרבנות הראשית. אני מזכירה לכם כי ענין הבחירות בגדה המערבית ותקנות הטייס נדונות במסגרת ועדת השרים לעניני בטחון. את דברי אבן-סיסקו ואבן-רוג'רס, פשוט למען כבוד הענין, אין להדליף.

הישיבה ננעלת